ХҮДӨӨГЭЙХИДЭЙ ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ СОЦИАЛИС МУРЫСӨӨ УЛАМ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 224 (11209)
1966 оной
сентябриин 22,
четверг

сэн 2 мүнгэн

ҺАЙНДЭРТЭ БЭЛЭГ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрые угтуулан …шалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, манай …байкалиин аймагай колхозууд сентябриин 20-до гүрэндэ … худалдаха түсэбөө дүүргэбэ. Түсэбэй ёһоор 12 мянган …тнер ороохо таряанай орондо 12354 центнер гүрэндэ ху…даба. Мүнөө үедэ ажахынууд гүрэндэ таряа тушаал… үргэлжэлүүлһээр.

Мүн малшаднай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалса… мал ажалай продукци гүрэндэ тушаалгаар юһэн һарын… түсэбые дүүргээ. Сентябриин 20-до мяха тушааха түсэб …, һү тушаалга — 104,3 процент бэелүүлэгдэнхэй.

Мүнөө үедэ аймагаймнай ажахынууд таряа хуряалгые бо… болзорто дүүргэжэ, ерэхэ жэлэй тарилгада хүсэд хүрэхэ … хүрэнгэ хаажа абахын, полинууд дээрэхи һолоомо суг…жа, намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэжэ, хүдөөгэй …дэрые ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэлээ шан…жа байна.

В. НАГАЕВ.
КПСС-эй Прибайкалиин райкомой секретарь.
Н. ЩЕЛКОВНИКОВ,
аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Сентябриин 20-ной мэдээн.

УҺАЛУУРИ, ҮТЭГЖҮҮЛГЭ—УРГАСЫН НҮХЭСЭЛ

Би мүнөө жара хүрэхөө ябанаб. Энээхэн наһан соогоо нилээд юумэ хараа, үзөөб. Ажахын алишье хүдэлмэридэ ябааб. «Саг сагтаа, сахилза хүхэдөө» гэлэгтэл, залуу ябахадаа, түрүүлэгшээршье хэдэн жэл хүдэлһэн байхаб. Сэхыень хэлэхэдэ, хара багаһаа хойшо мүнөө болотор өөрынгөө түрэһэн нютаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажаллажа байгдана гээшэ. Эгээл тиимэһээ газар нютагайнгаа алишье тохой булангые табан хургандаал адли мэдэхэб гэхэдээ балайшье хүнһөө гайханагүйб.

Урдань, минии мэдэхын, Намагһаа хойшо нэмжыһэн үргэн ехэ полидо талха таряа даншье һаа, муу ургадаг юм һэн. Газарын нэгэ бага элһэлиг дээрэһээ хура бороогой заал дутамаг оробол, һалаа. Гектарай арай гэжэ 4—5 центнер таряан гарахатай, гарахагүй байдаг бэлэй. Тэндэһээ нааша нэмжыгээшэ нуга сабшаланшье биратай ургаса үгэгшэгүй һэн. Ехэдээл һаа, гектар бүриһөө 8—9 центнер үбһэ абахаш. Тиихэдэ дүшөөд, табяад онуудаар колхоздоо бригадираар ажаллагша һэмби. Ниитынгээ малда үбһэ тэжээл дутамаг дээрэһээ ехэл шахардуу байдалда орогшо бэлэйбди.

Саһан дороһоо малтажа, сагаан һолоомоной үлэгдэл суглуулжа малдаа эдюулхэ саг али олон үзэгдэгшэ һэн. Тэрэ үедэ юундэшьеб газар тарялан, нуга сабшалангаа үтэгжүүлхэ гэжэ оролдодоггүй байгдаһан юм aaб.

«Үтэлтэрөө ухаа орохогүй, үлтиртэрөө шүлэ гарахагүй» гэдэгтэл—намһаа удхатай, бишье тэрэ үедэ колхоздоо али нэгэн хүтэлбэрилхы тушаалда ябаһан лэ байхаб. Энээн тухай бодомжолдоггүй байһанаа мүнөө гэмшэдэгби.

Харин манай колхоз 1960-аад онһоо эхилээд газар тарялангаа, нуга сабшалангаа үтэгжүүлжэ, һайнаар элдүүрилжэ, баян ургаса абахын түлөө тэмсэжэ эхилһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нилээд ехэ юумэ хэгдээ гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Манай луговод, механизаторнууд тарялан, сабшалан дээрээ халуун намарһаа эхилжэ наг шэбхэ зөөжэ тараадаг. Үбэлынь саһа схээр тогтоожо, газараа һайса дэбтээдэг. Манай оролдолго хии талаар хосороогүй, өөрынгөө үрэ дүн харуулаа. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада колхоз таряалангайнгаа бухы газарһаа эрхим һайн ургаса абажа, гүрэн түрынгөө түсэб даабарииc жэл бүри хэдэ дахин үлүүлэн дүүргэдэг. Урдань гектарай 4—5 центнер ургаса үгэжэ байдаг газарһаа мүнөө 15—17 центнер эрхим һайн таряа ургуулжа абадаг болонхойбди.

Намаг газарһаа ойрын жэлнүүдтэ ехэ үбһэн абтадаг болонхой. Би 1960 онһоо хойшо луговодоор ажалланаб. Энэ хугасаа соо колхозойнгоо тарялан, сабшалангые уһалалсажа, үтэгжүүлэлсэһэн бишыхан хубитамни бии гэжэ һанахадаа, түрэл ажахынгаа амжалтатай ябаха бүринь барагдашагүй ехэ баяртайб. Мүнөө колхознай Эхэ орондоо 10 мянган центнер таряа тушаахын орондо 11540 центнер таряанайнгаа дээжые тушаагаад байна. Үбһэнэймнайшье гараса энэ жэлдэ яһала һайн. Бухы сабшалангһаамнай гектарай дунда зэргээр 14—15 центнер ургаса абтаһан. Би өөрөө Намаг гэжэ газарта луговодоор ажалнааб. Энэ жэл 50 гектар газарһаа хамта 1552 центнер һайхан үбһэ хуряажа абаабди. Гектарай дунда зэргээр 31 центнер ургаса абтаа. Энэмнай нёдондо жэлэйхитэй жэшэбэл, гектар бүриһөө хоёр центнерһээ үлүү үбһэн абтаһан болоно. Һүүлэй 5—6 жэлэй туршада ногооной гараса жэл бүри хараа байса дээшэлнэ.

Минии туһалагшаар Яков Кириллович Пашинский ажалладаг. Бэрхэ хүн. Бидэнэр намар эртүүр сабшалан дээрээ аргал шэбхэ гаргажа тараадагбди. Үбэлынь тошо схээр халяанабди. Тээ хабар тээшээ томо балуураар эндэ, тэндэ үлэшэһэн монсо сонсо шэбхээ тараажа жэгдэлээд уһалдаг гээшэбди. Энээхэн газар дээрээ 830 тонно шэбхэ гаргаа һэмди. Хабарынь сабшалангаа садатарнь ундалуулаад, тээ июнь һарын эхеэр ханаабай уһаар үшөө дахин уһалагдадаг. Энэ жэлдэ гурба дахин уһалаабди. Тэрэнэйл ашаар үбдэг тулама, ногоо ургуулаабди гэхэдээ бэеэ магтаһан болохо хүн гүб даа. Теэд хүн юуншье гэжэ бодог. Оролдобол, ургаса абтахал байха гэжэ хэлэхэ байнаб. Үтэгжүүлгэ, уһалуури ургасын эхин гээшэ. Арай гэжэ оролдожо ургуулһан ногоон гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха гээшэ одоол шухалын шухала хэрэг гээшэ. Бидэ ургуулһан үбһөө өөһэдөө хуряажа абалсадагбди. Шугы, бургааһан соогуур һогооборишье үбһэ үлөөнгүйгөөр суглуулжа абахые оролдогдоно. Мүнөө 20 гаран томо сомоо һурилэгдөө. Һурилһэн сомоогоо тэрэ дарыдань хашаалаад тушаадаг заншалтайбди. Мүнөө эдэ сомоонуудаа бултыень хэмжээд, Ю. Н. Княжкинай даадаг малай гүүртэдэ тушаажа үгөөбди.

Манай хэһэн ажалые Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнэдэг. Һаяхан СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Ажалай Улаан Тугай орденоор намайе шагнаа. Тиихэдэ ВДНХ-гай мүнгэн медаль, 100 түхэриг мүнгэ намда барюулал һэн. Би юрын ажалшан хэһэн ажалайнгаа түлөө орден абажа байхалаа, далда нюургүй баярлаа һэмби гэжэ сэхэ хэлэнэб. Эхэ оронойнгоо, түрэл колхоз нютагайнгаа түлөө ами бэеэ хайрлангүй ажаллахаб гэжэ шагнал хайрада хүртэжэ байхадаашье хэлээ һэм, мүнөөшье хэлэхэб.

С. ТАРАКАНОВСКИЙ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Зэдэ.

НЭГЭН ЭРМЭЛЗЭЛГЭТЭЙГЭЭР

Барай адаг «Заганский» колхозой таряалангай ехэхэн хубиие эзэлдэг. Ургасань энэ жэл бүришье һаа, һайн. Гектарай 15—17 центнер гарана. Зарим газарһаа үшөөшье ехэ таряан абтана. Эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор ашаа тээһэн автомашинын гүйлгэлдэхэнь замханагүй. Колхоз гүрэндөө 20 мянган центнер таряа тушаахын орондо 24 мянган центнер тушаагаад байна. Түсэбһөө гадуур таряа тушаалган үргэлжэлһөөр. Хамта 30 мянган центнер таряа тушаахаар хараалнад.

Механизаторнууд хэн юунгүй оролдосотой һайнаар ажаллана. Үдэрэйнгөө даабарииe дүүргэдэггүй хүн байхагүй. Комбайнер Василий Ивановые онсо тэмдэглэмээр. Тэрэ һүүлэй 6 хоног соо 3200 центнер таряа суглуулжа сохёод байна. Үдэрэй 500—600-гаад центнер таряа сохино.

Л. ГОМБОЕВ.

Мухар-Шэбэр.

ҺАЙНААР ХУДЭЛНЭ

Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхоздо мүнөө жэл бараг һайн ургаса гараа. Шэниисын ургаһание харахада илангаяа урмашахаар лэ байна даа. Эндэхи колхозой механизаторнууд мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэлые дэмжэжэ, таряа хадаһанай һүүлээр һолоомыень тэрэ дарыдань суглуулжа сомоно. Тиигээд хадагдаһан участогаа һүниндөө хахална.

Таряа хадалга, намарай паар хахалалга илангаяа Галбайн отделенидэ эмхитэй. Механизаторнууд Дампил Истаев Саяан Маланханов хоёр «ЖБН-6» маркын үргэн абасатай жаткаар таряа хадана. Эдэ хоёрой хадаһан газар дээрэ булан тохой, далан олохогүйт.

— Муу шанартайгаар хадангүй, һайн шанартайгаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр ургуулһан таряагаа сабшаха ёһотойбди,— гэжэ нүхэр Истаев хөөрэнэ.

Нормын ёһоор халаан соогоо долоон гектар хадахын орондо нүхэд Истаев Маланханов хоёр 12—13 гектар унагаана.

Галбайда горох хадалга үни хада эхилэнхэй. Комбайнернууд Владимир Машкинов Самба Ардуев хоёр 35 гектарта горох гурбан үдэр соо сабшаа.

Б. ДОРЖИЕВ.

ХОЁР ТҮСЭБЭЙ ТҮЛӨӨ

СЭЛЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Ороохо таряан хуряагдажал байна. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр болотор бухы таряамнай хуряагдажа абтахаар хараалагдана. Имэл шухала зорилго табяад, совхозоймнай механизаторнууд мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байнхай.

Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Шанаагай фермын комбайнернууд илажа гараа. Эндэхид агрегадуудаа бүтээсэтэйгөөр ашаглажа, һайн жэшээ харуулна. Тусхайлан хэлэбэл, аха дүүнэр Борис, Бадмацырен Нимаевтан комбайнуудаар таряа хадахадаа, үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр техникэ зэмсэгээ найдамтайгаар заһабарилжа, хуряалгада ороһон байгаа. Мүн комбайнер Владимир Гармажапов һайнаар ажаллажа байгша.

Энэ намар мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэжэ, хамаг хүдэлмэримнай поточно аргаар үнгэргэгдэнэ. Комбайнуудай хуряалга хэһэнэй хойно һолоомоёо дары һурилнэбди. Энэ хүдэлмэридэ тусхай оньһожоруулагдаһан звено табигдаа. Һүүлшын мэдээгээр мянгаад гектарта һолоомо суглуулан һурилэгдэнхэй. Тиигээд механизаторнууд намарай паар хахалалгада ороо. 250 гектар газар хахалагдаа.

Манай совхоз мүнөө жэлдэ 4 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаха түсэбтэй. Тоогууд дээрэхи хүдэлмэри хоёр халаанда эмхидхэгдэжэ, гүрэндэ таряа тушаалга һаадгүйгөөр ябажа байна. Тиигэжэ жэлэйнгээ түсэбые һаяхан дүүргээбди. 4 мянганһаа үлүү центнер шанартай һайхан ороохо гүрэндөө худалдаад, тэрээнһээ гадна гүрэнһөө урьһаар абтаһан 3 мянган центнер таряагаа тушаажа дүүргээд байнабди. Арга боломжоёо тоосожо үзэхэдэмнай, энэ намарай ургасаһаа үшөө ехэ таряан гүрэндэ худалдагдаха юм. Совхозоймнай ажалшад жэлэйнгээ түсэбые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэхээр шиидхэнхэй. Энэ зорилгоёо ойрын үдэрнүүдтэ бэелүүлжэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрые ажалай бэлэгээр угтахабди.

Д. БАДМАДАШИЕВ,
Сэлэнгын совхозой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ.

ШЭМЭТЭЙ ТЭЖЭЭЛ

Ивалгын туршалга үйлэдбэрилгын ажахы тэжээлэй ургамал хоёрдохи жэлээ тарижа байнад. Тэжээлэй капуста. брюквэ хоёрой үрэһые холижо тарихада, куузик гэжэ ургамал гарадаг. Энэ жэл туршалгын талмай дээрэһээ 740 центнер корнеплод, 450 центнер куузигай ашэ набша хуряажа абтаа. Рассада тариһан газарһаа мянга гаран центнер корнеплод, 550 центнер ашэ набша хуряагдаа.

Куузик шиигтэ ехэ дуратай ургамал. Энэ ургамалаар силос дарахада, угаа һайн. Куузик белок ехэтэй шэмэтэ тэжээл юм. Тиимын тула энэ ургамалда горитойхон анхарал хандуулагдана.

Тэжээл үйлэдбэрилдэг таһагайхид энэ үнэтэ ургамалые тарихын тула ороохо ороохоор суглуулаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Тээ саанахананьүрэһэнэй участок харагдана. Энэ научна хүдэлмэрилэгшэ Елена Николаевна Иванова ажалладаг. Эндэ куузигай ашэ бүриһөө 100—120 грамм үрэһэн абтана. Нэгэ гектар газарта килограммһаа үлүүхэн лэ үрэһэн хэрэглэгдэдэг.

Иигээд манай республикын колхоз, совхозууд куузик ехээр таридаг болохо.

Эндэхи участок дээрэ кукуруза, тэжээлэй капуста, просо, редькэ, бусад элдэб ногоо тарижа туршагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эндэхи ажахын хүдэлмэрилэгшэд М. Батуева, Е. Каратцева гэгшэд морхообой ургаса согсолон тооложо байнад. 2. Тэжээл үйлэдбэрилдэг таһагые эрхилэгшэ Н. С. Хребтов ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Е. Н. Иванова гэгшэд үрэһэнэй участок дээрэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МОДОШОД ЭЛИДХЭЬЭЭР

…ГАЛАЙ МОДОНОЙ БААЗЫН коллектив модо болбосоруулгын …тинуудай дунда түрүүлжэ ябана. Модо, шпала хюреөдэхэ юһэ …түсэб сентябриин 15-да дүүргэгдөө. Байгалай баазынхид һайндэрэй …лэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, юһэ һарын түсэбһөө гадуур …дэмал 200 вагон материал, 100 вагон шпала Эхэ орондоо бэлэг…

…ПЛЕКСНО ОЛОН БРИГАДА ой модоной хүдэлмэришэдэй Үдэртэ …ан социалис уялгануудаа дүүргэһэн тухай элидхээ. Итанцын …хозой нүхэд **Г. Г. Бойцов, В. И. Михайлов, П. Н. Вшивков,** Шу… леспромхозой нүхэд **Н. П. Таюрский, В. Д. Краснов, И. И. Кузь…, В. Ступаков,** Хандагатайн леспромхозой **И. Н. Кушнаренкын, …Пудряшовой, С. Г. Гениатулин, Д. Е. Инкин** гэгшэдэй даадаг бага …сно бригаданууд 9 һарын түсэбһөө гадуур тус тустаа 2—3 мян…ометр модо бэлэдхээ.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ШАЛГАРБА

… «Первомай… совхозой дүрбэ… отделениин һаа…гүүртын комму…лай коллектив … мүрысөөндэ …э ябана. Тэдэ… үнеэдые ха…аг юм.

… һаалишад Г. …, Е. Мясникова, М. Саломатова гэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1426—1453 килограмм һү һаагаад байна. Мүн һаалишад М. Арефьева, А. Нестерова хоёр ойрын үдэрнүүдтэ жэлэйнгээ даалгабарииe дүүргүүтэй. Тэдэнэр гансахан һү һаалгаараа бэшэ, мүн түл абалгаар һайнууд амжалтануудые туйланхай.

Вознесенскын һаалишад август һарынхидал адляар ажаллаа һаа, октябриин хахадаар һү үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ аргатай.

Д. ДОРЖИЕВ.

Сомалиин Республикын Президент Москва ерэбэ

…СКВА, сентябриин 20. (…). Сомалиин Республикын …дент Аден Абдулла Осман …-эй Верховно Соведэй Пре…, Советскэ правитель… уряалаар мүнөөдэр Москва …

…алиин Республикын, Совет…ай гүрэнэй тугуудаар шэ…һэн Внуковскэ аэродром … хүндэтэ айлшанаа СССР-эй …но Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. С. Коротченко болон бусад тушаалтад угтаба.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор угталсаа.

Аден Абдулла Осман Н. В. Подгорные бараалхаба

…алиин Республикын Прези… Аден Абдулла Осман сентяб… 20-до Кремль ерэжэ, СССР-… Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные бараалхаба.

Н. В. Подгорный, Аден Абдулла Осман хани, халуун оршон байдалда хөөрэлдөө.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сесси нээгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС-ай тусхай корр.) Мүнөөдэр эндэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна Ассамблейн XXI сесси нээгдээ. Сессиин даб дээрэхи зүблэхэ зүйлдэ зуу шахуу асуудалнууд оруулагдаба. Тэдэнэй тоодо: буу зэбсэг хуряалгын, гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй тухай, ядерна зэбсэгэй таралгые зайсуулха, ядерна туршалга огтолон болюулха, колониальна оронууд ба арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай деклараци бэелүүлхэ, расын талаар газаашалан доромжолдог ябадал усадхаха тухай асуудалнууд бии.

Генеральна Ассамблейн XXI сесси дээрэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 21. (ТАСС). Хэдэ хэдэн социалис оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд ба ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэд «ООН-ой туг доро Урда Корейе эзэмдэжэ байһан американскэ ба гадаадын бусад бухы сэрэгүүдые гаргаха тухай, мүн «Корейе нэгэдүүлхэ, һэргээхэ ООН-ой комиссинуудые» тарааха тухай» пунктые шухала, яаралтай ба тусгаар асуудал болгон ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулхыень гуйһан бэшэг өөһэдынгөө правительствануудай даалгабаряар ООН-ой генеральна секретарь У Танай нэрэ дээрэ үсэглэдэр эльгээбэ.

Партийна ударидагшын трибуна

ДААБАРИ— ХАРЮУСАЛГАТАЙ УЯЛГА

КОММУНИСТ БУХЭН ӨӨРЫН-ГӨӨ эрдэм мэдэрэлэй, мэргэжэл шадабариин зэргээр заатагүй партийна даабаритай байха ёһотой гэһэн эрилтэ табигдадаг гээшэ бэзэ. Энээнэй удха тухай эндэ хэлэһэнэй үлүү. Мэдээжэ хэрэг. Тиигэбэшье коммунист бүхэнэй өөртөө даалгагдаһан даабаряа харюусалгатайгаар дүүргэдэг һаань, партийна организациин ажал ябуулга алишье талаараа бүтэмжэтэй, үрэ дүн һайнтай байха һэн.

Манай эхин организацида тоосоото һунгалтын суглаан үнгэргэгдэһөөр жэл үлүүтэй болобо. Иигээд удахагүй энэ үе соо хэһэн хүдэлмэри тухайгаа тоосохо саг ерэхэнь. Тэрэ суглаан дээрэшье партийна даабари тухай яһала хөөрэлдөөн болоо, энэ уялгадаа хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүд шүүмжэлэлдэ ороһоншье бэлэй. Тэрэ ушарые хараадаа абажа, тэндэ шэнээр һунгагдаһан партбюрогой гэшүүд энэ талаар ямар нэгэн хубилалта хэхые оролдоһон байна.

Тоосоото суглаанай үнгэрһөөр һара болоод байхада хамтын суглаа зарлажа, тус бүриингөө партийна даабарие тодорхойлһон, тусхайлан бэшэһэн байгаабди. Тэрэ үедэ малай үбэлжэлгын эхилжэ байһан харюусалгатай үе һэн. Тиимэһээ долоон коммунистнуудта хонишодой бригада, үхэрэй гүүртэнүүдые даалгаа һэмди. Тэдэнэй хэхэ юумэнь мэдээжэ ааб даа. Малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөө эмхидхэхэ, ажаһуудал тушаань һанаагаа зобохо гэхэшэлэп бэзэ.

Коммунист Юндэн Цыреновтэ Хотогорой һаалиин гүүртэ даалгагдаһан байгаа. Тэндэхи малшадай дунда энэ нүхэр ехэ хүдэлмэри ябуулна, тэдэнэй ажаһуудал тушаа һаналаа саг үргэлжэ табина. Тиихэтээ хамта үйлэдбэриинь хэрэгтэ хамааралсана. Шалгалта, хиналтын һаалга эмхидхэнэ. Юрэдөө, гүүртые даагша нүхэр Ц. Б. Жаповай ажал ябуулгада ехэхэн бодото туһаламжа үзүүлнэ.

Эдэ бүгэдэ ниитын хүдэлмэриин үрэ дүн юуб гэхэдэ, тус гүүртын һаалишад гүрэндэ һү худалдаха 9 һарынгаа түсэб үшөө августын һүүл багаар дүүргээд, түсэбһөө гадуур 400 һайса гаран центнер һү худалдаха аргатай болоо. һааһан һүнэйнь ехэнхи хуби худалдагдана, бүхы һаалиинь 85 процент гүрэндэ тушаагдана.

Эндэхи малшад үбэлжэлгын үедэ хэрэглэхэ үбһөө өөһэдөө сабшажа абадаг юм. Эдэндэ 182 гектар сабшалан таһалагданхай. Тэрэнһээ хамтадаа адаг 2100 гаран центнер үбһэ абахань. 1000 тонно силос даранхай, обёос горох хоёрые холижо тариһан 55 гектар зелёнкотой. Мүнөө тэрэнээ сабшажа байна. Тобшолходо, энэ гүүртынхид хойто жэлдэ үшөө һайнаар хүдэлхын тула арга боломжоёо дууһан элсүүлнэ.

Энэ амжалтадань тусхай партийна даабари абажа, тэндэхи хэрэг үйлэдэ эдэбхитэйгээр оролсожо байһан коммунистын оруулалсаһан хубитань нилээдгүй. Тиигээдшье партийна даабаридаа харюусалгатайгаар хандаһан коммунистнууд үйлэдбэриин хэрэгтэ ашатай үрэ ехэтэй нүлөө үзүүлнэ. Һү абалга, гүрэндэ худалдалгаар мүрысөөнэй дүн гаргахада, энэ гүүртэ квартал бүхэндэ түрүүлһэн байба.

Партийна даабарида коммунист бүхэн нэгэ адляар ханданагүй. Зарим нэгэн «сүлөөгүйбди», «үбгэрөөбди», «хүдэлмэриин һүүлдэ эсэгдэнэ», «саг олдоногүй» гэжэ байгаад элдэб шалтаг дурдадаг. Үнэхөөрөөшье манай эхин организациин бүридэлдэ ородог 25 коммунистнуудай арбан табаниинь 50-һаа дээшээ наһатай болоһон. Заримдаа тэдэнэй гомдолтой эбсэхэшье ушар гарадаг. Гэбэшье тэдэнэй олонхинь өөрынгөө мэдэрэлэй, шадабариин зэргээр хүдэлжэ байһан газартаа партийна даабари дүүргэжэ ябаха, аргатай гэжэ һанагдахаар юм.

Коммунист бүхэн өөрынгөө харюусалгые адли бэшээр ойлгоно. 1929 онһоо партиин гэшүүн, мүнөө 64 наһатай болоһон Цыретор Раднаевые абаад үзэе. Пенсионер хүн аад, юрэдөө, миин бүри һуужа шададаггүй үбгэн юм. Тэрээндэ хонишон Евсюковой бригада даалгагдажа үгтөө һэн. Энэмнай бригадын малшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэрие сүм харюусахаһаа гадна, тэдээндэ даалгагдаһан сабшалангые наг шэбхээр үтэгжүүлжэ, дууһан үһалжа үгоо бшуу. Энээнэй ашаар 1000 гаран центнер үбһэтэй болонхой. 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлэнхэй, хонидоо эртэ түрүүлхээр хараалжа, бултыень искусственна аргаар үрэжүүлэнхэй. Ахалагша хонишон нүхэр Евсюков габьяата ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай.

Партийна даабариин удха шанарай ехэ байһанине хараадаа абажа, суглаанай үзэмжэдэ нэгэтэ бэшэ табяабди. Жэшээнь, үшөө январь һарада отделениин коммунистнууд партийна даабаряа хэр зэргээр дүүргэнэб гэһэн асуудал хэлсэгдээ. Өөһэдынгөө партийна уялгада хайша хэрэгээр хандадаг нүхэд һайса шүүмжэлэгдээ һэн. Коммунистнуудай даабаряа ямараар дүүргэжэ байһанине партбюро ёһоор хинан шалганагүй, эрилтэ багаар табина гээд ажаглалташье хэгдэһэн байна.

Тэрээнһээ гадна, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай түрүү үүргээ хэр зэргээр дүүргэдэг тухай, коммунистнууд бэе бэедээ хэр эрилтэ ехэтэйгээр хандана гээшэб гэһэн, КПСС-эй XXIII съезд дээр партиин Уставта оруулагдаһан зарим хубилалтанууд тухай асуудалнуудые хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, даабари тушаа дахин дахин хөөрэлдэхэ эрхэтэй болодогбди.

Партийно-эмхидхэлэй энэ шухала хүдэлмэри тушаа анхаралаа хэршье хандуулжа байгаашье һаамнай, дутуу дунданууд олон. Тэдээн тухай бэшэгэйнгээ эхиндэ тэмдэглээ һэм. Энээниие үшөө нэгэ баримтаар элирхэйлһүү. Партийна даабари дүүргэлгээрээ бюрогой гэшүүд өөрынгөө ажал хэрэгээр жэшээ харуулха уялгатай гээшэ бэзэ. Гэн гэтэр бюрогоймнай зарим гэшүүд коммунистнуудай этигэл найдабарие харюулжа шаданагүй. Манай отделениин партбюрогой гэшүүнээр (парткомой дурадхалаар) совхозой главна агроном нүхэр Дондитов һунгагдаһан байгаа. Залуу хүн, өөрөө совхозой комсорг, ажахын гол һалбаринуудай нэгые даажа ябаһан мэргэжэлтэ. Иимэ нүхэрые манай организациин бүридхэлдэ оруулһандань баярлаашье һэмди. Отделениин түбһөө 30-аад модоной оршондо, совхозойнгоо центр Эрхирэг тосхондо ажаһуудагшье һаа, ошон ерэн байха, партийна хүдэлмэридэ шуналтайгаар оролсохо юм бэзэ гэжэ һанагдаашье. Үнэндөө һанаһан һаналнай хүсэлдэбэгүй. Тэрэнэй нэрэ миил саарһан дээрэ үлэнхэй.

Манай организацида бүридхэлтэй, үшөө тиихэдэ партбюрогой гэшүүн байһан коммунист һэн тулада, өөрынгөө нэрые һанажа, тэрэ даабаридаа харюусалгатайгаар хандаха байгаа гэжэ һанагдамаар. Совхозой комсоргшье байгаад, бүтээжэ байһан юумэнь харагдагшагүй. Манайшье отделени дээрэ комсомолой гэшүүд олон. Найман жэлэй һургуулиин багшанарай диилэнхинь залуушуул. Залуушуулай дунда ябуулагдаха хүдэлмэриие ударидаа һаань, али зэргын ехэ ашатай туһатай юумэн бүтээгдэхэ байгаа гээшэб.

Партийна даабари хадаа харюусалгатай уялга. Коммунист бүхэнэй шэнжэ түхэлые бодотоор элирхэйлэн гэршэлхэ шиидхэхы уялга мүн. Тиигэн гэтэр, зарим нэгэн коммунист хайхарамжагүйгөөр энээндэ хандадаг байна. Энээн тушаа тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ ехэ хөөрэлдөө эмхидхэбэл, аша туһатай байха һэн.

Т-Ж. ЧИМИТОВ,
Эрхирэгэй совхозой Ацагадай отделениин партийна эхин организациин секретарь.

Загарайн аймаг.

Хэдэн зуун агрегадууд Тамбовско областиин поли дээрэхи саахарай свёклые хуряажа байна. Амтата ургамалые зөөлгэ графигай ёһоор, поточно аргаар эмхидхэгдэнэ. Эндэхи свёклошод 126 мянган гектар талмайн ургаса хуряаха юм. Зураг дээрэ: Ржаксинска районой колхозуудһаа Ржаксинска свёкло тушаан абадаг пунктда үдэр бүри 30 мянган центнер саахарай свёкло ороно.
(ТАСС-ай фотохронико.

УРМАТАЙ ЯБАГДА[А]

ХҮДЭРИ, ХЯАГТААРЩЬЕ, Алташа, Дунгыгааршье ябагдаа. Ябаһан лэ газарта таряа талханай ургаса һайн.

— Энэ жэлдэ бороо хуратай байжа, ургаса һайн гараа,—гэжэ арад зон хэлсэнэ. Нэгэ талададаа зүбшье юм бэзэ, теэд байгаалиһаа «хайра» хүлеэгээд, гараа дэлгээд байдаггүйбди гээд сэхэ хэлэдэг зонуудые дуулааб. Тэрэньшье зүб. Һаяхан «Родина» колхозоор ябахадаа, энээнэй ушар шалтагаанине үнэнтэ дээрэнь ойлгоо һэмби...

Перемышенко гэжэ газарта 4 комбайнһаа гараһан таряае жолоошон Александр Москвитин гансаараа зөөжэ ябаа. Гайхахын ехээр гайхааб. 4 комбайнһаа гараһан таряае гансахан автомашинаар яажа зөөжэ үрдинэ гээшэб?

Бэшэ колхозоор ябахада: «автомашина дуталдана. Тэрэнһээл боложо хайран сагаа гээнэбди,— гээд комбайнернуудай гомдохые олон дахин дуулаһан байнаб.— Дүрбэн комбайнда оройдоол гурбан автомашина табигданхай, яажашье зөөжэ үрдинэгүй»— гээд хэлсэгшэ һэн.

Харин эндэ Москвитин гансаараа комбайнһаа гараһан таряа ямаршьегүй зөөжэ үрдеэд лэ байна. Таряа хуряалгаһаа хойшо нүхэр Москвитин 7 мянган центнер таряа зөөгөө. Бодоод үзэхэдэ, энэнь гүрэндэ тушааха таряанайтэн хахадыень зөөһэн болоно. Комбайнернууд Василий Веретенников, Василий Артомонов, Петр Шешурев, Иван Климов гэгшэдэй нэрэ солые дурдангүй гарахын аргагүй. Тэдэнэр «СК-3» комбайнаараа үдэр бүриингөө даабарие шэнжэдгүй дүүргээд лэ байдаг. Ургасашье яһала һайн. Гектарай дунда зэргээр 13—13,5 центнер гарана.

Энэ жэлдэ тус колхоз гүрэн түрэдөө 14 мянган центнер таряа тушаахын орондо 21 мянган центнер таряа тушаахабди гэжэ таряашад, механизаторнууд нэгэн дуугаар мэдээсэнэ. Мүнөө колхоз гүрэндөө 20 мянган центнер таряанайнгаа дээжые тушаагаад байна.

Гадна эндэхид ерэхэ жэлэйнгээ баян ургасын түлөө мүнөөнһөө бодомжолжо байна. Хуряагдаһан таряанайнгаа һүүлээр удангүй полиёо хахалжа захална. Эртын паар гээшэмнай ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургасын нүхэсэл гэжэ тэдэнэр мэдэдэг. Мүнөө 2400 гектар намарай паар хахалаад байна.

Тус колхозойхид хүдөө ажахын хидай Бүхэсоюзна һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна. Һү һаалгаар гурбан кварталайнгаа түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлээ. 9 мянган центнер тушаахын орондо 10600 центнер һү Эхэ орондоо тушаагаа. Малшад амжалтаараа дашуураад байнгүй, үшөөл ехэ илалтын түлөө үсэд нэтэрүүгээр оролдоно. Жэлэйнгээ түсэбые Агууехэ Октябриин һ... дэртэ дүүргэхээр хараална.

Амжалта гээшэмнай мин... дөө орожо ерэдэггүй ха ю... Тэрээндэ ямар нэгэн түшэ... гуури байдагынь хэндэшье ... жэ. Колхозой правлени, па... таряа хуряалгые богони ... соо, һайн шанартайгаар ... хын түлөө таряашад, меха... торнуудай дунда горитойхо... гууламжын хүдэлмэри ябу... байха. Бригада, звено бүхэ... сэб даабари саг дарыдаа ху... дэдэг һэн. Бригада, звено хо... доо мүрысэхэһөө байха меха... торнууд бэе бэетэйгээ мүры... байһан. Мүрысөөнэй дүн таб... ноод лэ гаргагдадаг. Түрүү ... ээлээшэдтэнь дамжуулгын ... туг мүнгэн шан барюулаг... байгаа. Хэһэн ажалайнгаа ... урмашуулагдажа байхада ... ажаллаха дурагүй байхаб.

Хүдөө ажахынхидай Бүх... на һайндэрые угтуулан, «Ро... колхозойхид таряа хуряалг... хы хүдэлмэрие сүм дүү... һээ гадна, мал ажалай ... дукци абтаха гурбан ... талай түсэбые амжалтата... дүүргэхээр зоригжонхой. ... сэб даабаряа дүүргэжэ, һа... наа хүсэлдүүлжэ, һарбай... абахабди гэжэ эндэхид ом... гоор мэдүүлнэд. Урагшаа ... тай, нэгэн эрмэлзэлгэтэй ... дорюун хөөрөөе шагнажа ... урматай байгаа һэн.

А. СУРМА...

Хяагта.

АМЖАЛТАТАЙ

Хүрбын леспромхозой модо бэлэдхэгшэд амжалтатай. Энэ ажахын Тээгдэ гэжэ модоной пунктынхид 2-дохи декадынгаа түсэбые дүүргээ. Жэшээлхэдэ, В. П. Парамоновой хүтэлбэрилдэг комплексно бригада 8 һарынгаа түсэбһөө гадуур 1350 кубометр модо бэлдээ.

Энэ пунктын В. Л. Сытниковэй даадаг мастерска участок мүн лэ 8 һарынгаа түсэб 112 процент дүүргээд, графигһаа уридлан ажаллажа байнхай.

Тиихэдэ Хандагайн леспромхозой Паранай пунктынхид сентябриин хахадай түсэб 114 процент дүүргээ. В. П. Машановай хүтэлбэрилдэг эндэхи мастерска участок 2-дохи декадынгаа түсэбые 118 процент дүүргээ. Жэшээлхэдэ, Н. С. Филимоновой даадаг комплексно бригадын гэшүүд һайндэрэйнгөө хүндэлэлдэ абаһан даабарита түсэбөө 121 процентээр дүүргэжэ амжаа юм.

Д. САНЖИЕВ,
«Шэнэ Үдэ» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Хори.

ЭДЭБХИТЭД ЗҮБШЭБЭ

Түнхэнэй районно партийна организациин эдэбхитэдэй суглаан болобо. Эндэ соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха тухай хэмжээнүүд тушаа асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. КПСС-эй райкомой секретарь Н. И. Крючков элидхэл хэбэ.

Һүүлэй үедэ ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тушаа, соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха тушаа партийна эхин организацинууд ехэхэн анхаралаа табидаг болоо гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Партийна эхин организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа элдэб онол арга хэрэглэнэ. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай, интеллигентнэрэй суглаанууд, малшадай, механизаторнуудай үдэрнүүд үнгэргэгдэдэг болоо.

Гэхэтэй хамта соёл сурталай хүдэлмэридэхи горитойхон дутагдалнууд партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ тэмдэглэгдэбэ. «Маяк», «Сибиряк» колхозуудай, Туранай совхозой, «Бурводстройн» участогай партийна организацинууд ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдтэй тааралдуулан, соёл сурталайнгаа хүдэлмэри һайжаруулха тушаа анхаралаа багаар хандуулна. Энээн дээрэһээ боложо, эдэ коллективүүдтэ ажалай журам һула, хулигантаха, архи уужа ажалаа хаяха ушар олон үзэгдэнэ. Туранай совхоздо, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восточные Саяны» колхозуудта коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн, социалис мүрысөөн ёһо тэдысэ эмхидхэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн «Знание» бүлгэмэй районно отделениин хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии. Лекторнүүдэй бүлгэмэй гэшүүд ажалшадай үмэнэ лекци болон элидхэлнүүдые үсөөн уншана.

Район соо шажанда эсэргүү пропаганда һулаар табигданхай. Энээн дээрэһээ боложо шажанай гурим сахиха (обоо тахиха, мүргэл хэхэ гэхэ мэтэ) ушар олон үзэгдэнэ. Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Клуб, библиотекэнүүд ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха гуламтанууд үшөө болоодүй. Эндэ лекци болон элидхэлнүүд, асуудал харюугай болон бусад һонирхолтой темэнүүдээр тусхай вечернүүд үнгэргэгдэнэгүй.

Район дотор соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээ ябуулгануудые партийна эдэбхитэдэй суглаан хараалба.

ЭРИЛТЭЕЭ ШАНГАДХАХА

Хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ, зүбөөр хубаарилан табиха тушаа «Дружба» колхозой партийна комитет болон правлени ехэхэн анхаралаа хандуулна. Колхозоо һайн бэлэдхэлтэй кадрнуудаар хангаха зорилгоор дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта долоон хүниие колхозой правлени энэ жэлдэ ябуулһан байна.

Тэрэшэлэн олон зондо хабаатай мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ тушаа оролдогдоно. Үнгэрһэн үбэл, хабартаа агрокружогто таби гаран механизатор, бригадирнууд һуража гараа. Байгша ондо луговодуудтай, свёклоподтой, фермые даагшадтай тусхай семинарнууд колхоздо үнгэргэгдэһэн байна.

Гэхэтэй хамта колхозой партком болон правлениин зүгһөө хүтэлбэрилхы кадрнуудта даалгагдаһан ажалайнь түлөө эрилтэнь һула. Ажахыгаа зүбөөр хүтэлбэрилхэ, экономическа хүдэлмэри һайжаруулха тушаа тэдэнэртэ шанга эрилтэ табигданагүй.

Эдэ болон бусад дутуу дунданuудые дары усадхахыень колхозой партком болон правлениидэ КПСС-эй Бэшүүрэй райком дурадхаба.

Республикымнай түб — Улаан-Үдэ городто жэл бүри барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Түбэй барилгашадай дунда нэгэдэхи СМУ-гай хүдэлмэришэд ходо шалгаржа ябадаг. Зураг дээрэ: түрүү барилгашад, коммунис ажалай ударнигууд Ефим Казазаев Степан Трифонов хоёр.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Табан жэлэй аша туһада

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЛГЭДЭ ЗОРЮУЛ[ХА]

ҮНГЭРҺЭН ДОЛООН жэлнүүдэй туршада (1959—1965 он) республикымнай арадай ажахыда 629 миллион түхэриг һомологдоһон байна. Энэ үедэ 30 томо промышленна предприяти баригдажа, ашаглалгада үгтөө, городуудай түхэл шарай хубилаа, шэнэ тосхонууд бодхоогдобо. 1,6 миллион дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушаагдаа, 40 мянган һууритай һургуули, 9,7 мянган һууритай саад, хэдэн кинотеатр, клубууд баригдаба. Капитальна һомололго долоон жэл соо 140 процентээр ургаһан байна. Жэл ерэхэ бүри республика доторнай капитальна барилгын үргэдхэгдэжэ байбашье, барилгын организацинуудай материально-техническэ баазань муугаар хүгжэнэ. Энэ шалтагаанһаа һомологдоһон мүнгэн зөөри хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй, олохон барилга нобшо удаанаар бодхоогдоно.

Долоон жэл соо 27 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын ажал дутуу хэгдээ. Ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, подрядна организацинуудай хүсэ шадал хүсэдөөр хүгжөөгдөөгүй байба. Нёдондоной капитальна һомололгын оройдоо 52 процентые подрядна организацинууд хэрэглэһэн байна. Нүгөөдэ хубинь ажахын аргаар барилга бодхоолгодо хэрэглэгдээ. Элдэб олон захиргаанай мэдэлэй барилгашад нёдондо ажаллаа.

«Главвостоксибстройн» подрядна томо организацинууд капитальна һомололгын 40 процентые хэрэглээ.

Ажахынуудай өөһэдынь хүсөөр барилга хэхэ ушар үсөөрөөгүй, харин олошоржо байһаар. Хэрбээ 1962 ондо барилга-хабсаралгын бүхы ажалай 28,1 процентнь иимэ аргаар хэгдэдэг байбал, 1965 ондо тэрэнэй хэмжээн 34 процентдэ хүргэгдөө. Буряадай барилгын управлениин, «Бурятцелинстрой» трестын арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй.

Барилгын организацинуудые улам хүгжөөхын тула тэдэниие машина техникээр хангаха, барилгын материал, элдэб хэрэгсэл, хабсаргамал зүйлнүүдые бүтээхэ арга боломжо хэрэглэхэ шухала. Иимэ арга боломжо барилгын, хабсаралгын организацинуудта бии. Теэд тэдэнь муугаар хэрэглэгдэнэ. Буряадай барилгын управлени нёдондо гол фонднуудаа хүсэдөөр ашаглаагүй. Гэтэр подрядна организацинууд машина, механизмуудаар яһала хангагданхай. Барилга-хабсаралгын нэгэ миллион түхэриг дээрэ хубаажа хараа һаа, 19 экскаватор, 6 бульдозер, 4 автогрейдер, 29 автокранаар үлүү болоно. Тобшолходо, энэ барилгын управлени барилга-хабсаралгын ехэ хэмжээнэй ажал дүүргэхэ хүсэтэй юм.

Буряадай барилгын управлени түхеэрэлгэеэ хүсэдөөр хэрэглээгүй дээрэһээ ехэ гарзада ороо. Зүгөөр хүсэеэ үргэдхэхэ арга боломжотой юм. 1965 ондо хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээхэ предприятинуудай хүсэн юрэдөөл 32 процентээр, модоной зүйлнүүдые бүтээдэг предприятинуудай—58 процентээр хэрэглэгдэһэн байна. Хэрбээ эдэ предприятинуудай хүсэн проектээр хараалагдаһан хэмжээндээ хүргэгдэһэн байгаа һаа, 16 миллион түхэригэй үлүү ехэ продукци бүтээгдэхэ һэн. Энэнь яһала ехэ арга боломжо мүн.

Субподрядна организацинууд, жэшээлхэдэ, «Сибтехмонтаж», «Сибэлектромонтаж», «Востоксантехмонтаж» управленинүүдэй мастерскойнууд хүсэеэ хүсэдөөр хэрэглэнэгүй.

Подрядна томо организацинууд капитальна барилга үргэнөөр эрхилхэ арга боломжотой, харин тэрэнэй ехэнхи хэмжээн барилгын жэжэ бүлэгүүдэй ажахынуудай өөһэдынь хүсөөр хэгдэнэ. Энэмнай таарамжагүй байдал болоно.

Капитальна барилга үргэн далайсатайгаар эмхидхэхын тула нэн түрүүн подрядна организацинуудай арга боломжо хэрэглэхэ эрилтэ табигдана.

Мүн ажалай бүтээсые дээшэлүүлбэл, ехэ барилга эрхилжэ болохо юм. Теэд энэшье арга хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Республикын барилгашад ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа үнгэрһэн долоон жэлнүүдэй туршада дүүргээгүй юм. Түсэбэй ёһоор 56 процентын орондо, бодото дээрээ 12,5 процентээр дээшэлүүлһэн байна. Барилгын 13 организацинуудай оройдоо 4-ниинь—«Бурятцелинстрой» трест, 834-дэхи барилга-хабсаралгын поезд, ТЭЦстрой болон «Востоксантехмонтаж» управленинүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ шадаһан юм. Эдэ организацинууд адли эрхэ байдалда барилга-хабсаралгын адли ажал дүүргэжэ байгаад, ехэ бүтээсэ туйлаа.

Ажалай бүтээсын дээшэлүүлэгдээгүй байһаниинь юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, ажалай эмхидхэлэй хангалтагүй байһаниинь элитэ.

Барилгын индустри муугаар хүгжөөгдэнэ. Нёдондо промышленна барилгын 12 процентнь, гэр байрын—28, культурна, ажаһуудалай—14, хүдөө ажахын—4,5 процентнь хабсаргамал зүйлнүүдээр бүтээгдэһэн юм. Гэр барилгын бүхы хэмжээнэй 2,3 процентнь томо панелеэр баригдаһан байна.

Барилга-хабсаралгын ажалай хүсэд оньһожоруулагдаагүй дээрэһээ барилгын өөрынь үнэ сэн үшөөл ехэ байһаар. Долоон жэлнүүдэй туршада 30 миллион түхэригэй гарза хэгдээ. Подрядна гол организацинууд һүүлэй хоёр жэл соо барилгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулжа эхилээ. Харин бүхы республика дотор тэрэнэй үнэ сэн үшөө ехэ зандаа.

Барилгын бүхы ажалые подрядна аргаар эрхилхэ, барилгын организацинуудай хүсэ шадал үргэдхэхэ тон шухала. Шэнэ табан жэлнүүдэй үедэ республика доторнай промышленна хэдэн томо предприяти бодхоогдохо юм. 1970 ондо барилгада зорюулагдаһан капитальна һомололго хоёр дахин ехэ болоо. Ушар иимэһээ барилгын материалнуудай промышленностиие бүхы зэргээр хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Тиигэбэл амжалта туйлажа болохо. Барилгын материалнуудай предприятинуудай хүсэ шадал һайнаар хэрэглэжэ, шэнэ предприятинуудые барижа, барилгын материал, хабсаргамал зүйлнүүдые олоор бүтээхэ шухала. Силикатна зүйлнүүдэй, Грязнухын улаан хирпиисэ галдаха, перлитбетон панель үйлэдбэрилхэ заводууд энэ табан жэл соо баригдажа дүүргэгдэхэ. Мүнөө хүдэлжэ байһан томо панелиин заводой хүсэнь хоёр дахин үргэдхэгдэхэ юм.

Нютагай материалнуудые бүтээхэ бааза байгуулха асуудалда холын түсэб дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Баргажанай, ... тын, Мухар-Шэбэрэй, Са... аймагуудта барилгын матер... но-техническэ бааза байгуу... ха ёһотой. Перлит, туф бар... үргэнөөр хэрэглэгдэдэг бол...

Мүнөө хүдэлжэ байһан ... приятинуудай продукци ... рилгые ехэдхэхэ тон шух...

Хирпиисэ галдадаг заво... хүсые дээшэлүүлхэ арга б... бии. Харин заводууд мүнө... тор хараалагдаһан хүсэнд... гэгдөөгүй байһаар. ... Улаан-Үдын хирпиисэ ... завод жэл бүри бага проду... тээһээр. Хэрбээ 1964 он... миллион хирпиисэ галд... 1965 ондо оройдоо 39 ... хирпиисэдэ хүргэбэ. Мүн ... ровска барилгын материал... комбинат хараалагдаһан х... хүрэжэ шадаагүй зандаа.

Модо болбосоруулгын пре... тинууд үйлэдбэреэ үргэдхэ... лэ арга боломжотой. Тэд... гаар хэрэглэгдэнэ. ... гын организацинууд ... доо холбоо барисаагүй, ... барилгын материал, зүйл... өөһэдынгөө хүсөөр бүтээ... рилгын организаци бүхэ... болбосоруулха өөрын үйл... тэй.

Улаан-Үдын, мүн хоо... дутын районуудай модо б... руулгын предприятинууды... модхоо һаа таарамжатай г... нагдана. Тиигэбэл проду... лэдбэрилгые ехэдхэхэ, шан... һайжаруулха арга олдохо ...

Капитальна барилгые үр... арга боломжо, гол шэглэ... хойлогдоо. Зорилго юуб ... республикын Госплан ... болон барилгын индустри... приятинуудай ажахын хүт... лэгшэд, партийна эхин орг... цинууд 1967 оной капитал... рилгын түсэб зохёолгодо а... тайгаар хандаха зэргэтэй ...

Барилгын материал... ехээр үйлэдбэрилхэ, бии ... арга боломжонуудаа хэрэ... ханизм, машина, автотр... зүбөөр ашаглаха гэхэ мэтэ ... энэ түсэбтэ хараалагдаа ... той.

Барилгашадай бүхы арга ... ломжо энээхэн мүрнүүд ... лэгдэһэн баримтануудаар ... лагдана бэшэ. Бодото дээр... арга боломжо бии. Барилгы... низаци бүхэн ехэ хүдэлмэр... хүсэтэй, шэнэ табан жэлэй ... амжалтатайгаар дүүргэхэ ... боломжотой. Тэдэнээ элир... хэрэглэхэ шухала.

Б. ФЕДОР...
партиин обкомой бари... болон городой аж... таһагые даа...

Хүн бүхэнэй, хамаг зоной хэрэг

ОЛОНОЙ ХҮСЭН ОЛИГТОЙ

Архидашаба, ажалдаа хожомдобо, гэр булэ дотороо hүйд шууяа татаба. Имэрхүү ушарнуудай болоходо, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 4-дэхи филиалайхид анхарангүй орхидоггүй hэн. Гэбэшье гэмтэ нюурнууд захиргаанай гуримаар лэ хэhээгдээд мартагдадаг hэн.

Харин мүнөө хулиган ябадалтай тэмсэл шангадхаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Указай гараhанhаа хойшо дурсагдаhан филиалда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эли бодо hайжарба, ниитын гурим, ажалай журам хазагайруулагшадтай тэмсэл эрид шиидэнгеэр ябуулагдана.

Бодото дээрээ юун хэгдэнэб гэхэдэ, агитколлективэй партбюро шэнээр бүридхэбэ. Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан, модошо дархашуулай бригадир, коммунист нүхэр Балханов, модошо дархан- станочник нүхэр Огнев болон бусад агитаторнуудаар томилогдобо.

Эдэбхитэд шэнэ Указ, мүн орон доторой уласхоорондын hонинууд, үйлэдбэриин ажал хэрэгүүд тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэд.

Партбюрогой болон профсоюзай завкомой хүтэлбэри доро «Деревоотделочник» гэжэ ханын газетын «Кусачка»— сатирическэ хуудаhанай редколлеги, нүхэдэй сүүд ажал хүдэлмэреэ хараа байса hэргээбэ. Ханын хэблэлэй хуудаhан бүхэндэ түрүүшүүл, тэдэнэй дүй дүршэл тухай толилогдохоhоо гадна, ниитын гурим хазагайруулагшадые шүүмжэлhэн шорон хурса удхатай статья, зурагууд ехэхэн hуури эзэлнэ. «Кусачка»—хуудаhанай редколлеги (редакторынь нүхэр Огнев) шүүмжэлхы зүйлнүүдэй гарамсаар, тэдэнэйнгээ халуун мүрөөр бодото хэмжээ абхуулна. Жэшээнь, хүдэлмэришэд Кожухов, Овчинников, Юсупов гэгшэдэй салингаа абаhанайнгаа hүүлээр цех соогоо нюусаар эрхидэhэн тухай бэшэгдээ hэн. Уданшьегүй энэ хэрэгынь нүхэдэй сүүд дээрэ филиалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар харагдаа hэн. Хүдэлмэришэд Житина, Горчаков болон бусад үгэ хэлэхэдээ, архиншадые эрид хурсаар шүүмжэлжэ, тэдэнии хатуу шангаар хэhээхэ эрилтэ табиhан, гэмтэ нюурнуудта яла тохохо шиидхэбэри абтаhан.

Нүхэдэй сүүдтэ коллективэй эрхим түлөөлэгшэд—модошо дархан, коммунист нүхэр Новицкий, бригадир нүхэр Гордеев, ашаа тээгшэ нүхэр Кузнецов, слесарь нүхэр Зайцев, секретарь-машинистка нүхэр Суслова гэгшэд ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. Эдэнэр мүн модошо дархан- станочник Братеньков, ашаа тээгшэ Гнеушев гэдэгүүдэй хэрэгые дары шиидхээ. Эдэнэй нэгэниинь гэртээ hүйд шууяа татаhан, нүгөөдэнь үйлсэдэ ябаашадта hогтуугаар халдаhан байна. Тиигээд нүхэдэйнгөө урда аргагүй зэмэтэйгээ мэдэрhэн, саашадаа заhарха тухайдаа уялга тангаригаа үгэhэн. Энэнь хараада абтажа, дурсагдаhан хүнүүдэй хэhээлтые шанга донгодолгоор хизаарлаха гэhэн шиидхэбэри абтаа юм.

Мүн журам эбдэhэн заримашуул дүрбэдэхи тус филиалай ниитын эмхинүүдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Жэшээнь, профсоюзай заводской комитет hаяхан зүблөөн дээрээ слесарь М. Сухаревай хэрэгые хаража үзөө. Энэ хүн хулиган ябадал гаргажа, арбан сүүдхээр сүүдлүүлээ. Завкомой шиидхэбэриин ёhоор, байра абаха ээлжээниинь дүрбэдэхиhөө эгээн hүүлшын болгогдоо.

Ажалдаа хожомдодог, мүн ондоогоортшье журам хазагайруулагшад амаралтын байшан гү, али санаторидо путёвко абахаяа болиhоо эхилээд—олон янзаар хэhээгдэжэ, зүб мүртөө ороно.

Салин абалгын үедэшье хёрхо хиналта табигдана.

Сэхыень хэлэхэдэ, ниитын гурим хазагайруулагшад дүрбэдэхи филиалда нилээд «бэрхэтэйхэн» байдалда оронхой. Теэдшье тиимэшүүлые заhаруулхын тула бүхы коллективынь тон шударгыгаар оролсожо байна ха юм.

Эндэ залихай ябадалтанине гансал зэмэлээд, хэhээгээд хэмжээгээ хизаарланагүй, харин эдэбхитэдынь ниитэ- ойлгууламжын хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадалсана.

Иимэ хэмжээнүүдые бэелүүлhэнэй аша үрэ элихэнээр харагдана. Эндэ ниитын гурим журам хазагайруулагшад эрид үсөөрнэ, ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. hүүлэй гурба hарын турша дотор үйлэдбэриин түсэб хэзээ хэзээнэйхиhээ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ, гаргаhан продукциин шанар улам hайжарна.

«Олоной хүсэн олигтой» гэдэг энэл ха юм даа.

А. ШУЛУНОВ,
«Строитель» газетын редактор.

Литвагай соёл культурын үдэр нүүд Ульяновскда сентябриин 15-да эхилээ. Ильичэй түрэhэн нютагта боложо байhан энэ хани барисаанай hайндэр Совет засагай 50 жэлэй ойдо, В. И. Ленинэй түрэhөөр зуун жэлэй ойдо зорюулагдана. Зураг дээрэ: Литваhаа ерэhэн айлшад В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

МАГТААЛТАЙ

Манай аймагай колхоз, совхоздуудта соёл болбосоролой хүдэлмэрилэгшэд, эгэшэ дүүнэр Череповатанай, СМУ-гай хүдэлмэрилэгшэ Надежда Петровагай, аймагай «Сельхозтехникэ» отделениин агроном Людмила Дубровниногай нэрэ, обогууд үргэлжэ мэдээжэ. Эдэмнай — аймагай Культурын байшангай агитбригадын эдэбхитэй гэшүүд юм. Тэдэнэр таряа хуряалгын эхинhээ ганса «Сосновский» совхоздо, «Коммунизм», «Победа» колхозуудта 15 гаран концерт харуулжа, механизаторнуудые, таряашадые баясуулаа.

Уран hайханай самодеятельностиин гэшүүд концертнүүдэйнгөө урда тээ лекцинүүдые уншажа, хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Мүнөө Культурын байшангай агитбригада шэнэ программа бэлдэнэ.

А. БАБУШКИН.

Яруна.

БУРЯАД ОРОНОЙМНАЙ ТҮҮХЭ ТУХАЙ НОМ

Республикын hургуулинуудай 7—8-дахи классуудта үзэхөөр хараалагдаhан «Буряад орон СССР-эй түүхэ соо» гэhэн гаршагтай ном хэблэлhээ гараба*.

Энэ ном хадаа Буряад ороной түүхые СССР-эй түүхэтэй нягта холбоотойгоор үзэхэ гэhэн түрүүшын hэдэлгэ мүн. СССР-эй түүхые үзэхэдөө, нютагай жэшээнүүдые хэрэглэхэ, коммунизм барилгын зорилгонуудтай холбоотойгоор хэшээлээ үнгэргэхэ гэжэ hургуулиин программа соо хэлэгдэнэ. Тус ном, энээн дээрэhээ хаража үзэхэдэ, ехэ туhатай ном болоно. Урдань Буряад ороной түүхэ hургуулида гүнзэгыгөөр үзэгдэдэггүй байгаа.

Хизаар оронойнгоо түүхын материалнуудые суглуулан шэнжэлхэ талаар тус номые бэшэгшэд ехэ хүдэлмэри хээ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

«Манай хизаар орон хуушанай үе сагта», «Буряад орон феодализмын үедэ», «Буряад орон капитализм болон буржуазно-демократическа революциин үедэ», «Агууехэ Октябриин социалис революциин илалта ба социализм байгуулга», «СССР-тэ коммунизмые үргэнөөр байгуулжа байhан үеын Буряад орон»—табан иимэ хубинуудhаа тус ном бүридхэгдэнхэй. Номой нэрлэгдэhэн хубинуудай хэмжээн тааруу зохид. Тиихэдэ гансэ hүүлшын хубиие үргэдхөө хада hайн ха hэн гэжэ hанагдана.

Хамта дээрэнь хаража үзэхэдэ, ном соо бага материал оруулагдаа. Теэд энэнь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, номой хэмжээн хэблэлэй оройдоо табан хуудаhан шуу. Тиихэдэ бусад область, республиканuudта иимэрхүү номууд хоёр дахин ехэ хэмжээтэйгээр хэблэгдэнэ.

Түрэл хизаарайнгаа түүхэ тухай мэдээсэлнүүдые hурагшад түрүүшынхеэ дүрбэдэхи класста хадууджа эхилнэ. Нёдондо жэлдэ республикын гэгээрэлэй министерство Буряадай номой хэблэл хоёрой үүсхэлээр Ц. Ж. Жамцараногой бэшэhэн «Буряад ороной хуушанай ба мүнөөнэй саг тухай» гэhэн ном дүрбэдэхи класста үзэгдэхөөр хэблэгдээ hэн. Тэрэ номой хэмжээн хэблэлэй дүрбэн хуудаhан юм. Тиихэдэ 7—8-дахи классуудта үзэхэ номой хэмжээн тон бага. Эндэhээ «Буряад орон СССР-эй түүхэ соо» гэhэн ном удхынгаа талаар ахирдан hуладана.

Мүн Буряад ороной элитэ революционернүүдэй дүрсэнүүдые ном соо олоор харуулаа hаа, бүри hайн байгаа гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, hурагшад өөhэдөө тэдэнэй дүрсэнүүдые олохонь бэрхэтэй. Картануудынь болон зурагуудынь үсөөн. Энэнэй хажуугаар уран hайханай зохёолнуудhаа хуряангы бүлэгүүдые, шүлэгүүдые тааруулжа оруулалсаа хада, номой хүмүүжүүлхы хүсэн дээшэлхэ бэшэ hэн гү?

Тус ном—hурагшадта, багшанарташье ехэ хэрэгтэй ном. Мүн энэ ном миин уншагшадыешье hонирхуулха байха.

Р. ТУМУРОВА,
багша.

* Н. П. Егунов, Б. М. Митупов, Е. Е. Гармаханов, Н. К. Шантанов — «Буряад орон СССР-эй түүхэ соо». Бургиз, 115 хуудаhан.

ШЭНЭ РЕСПУБЛИКЫН ХЭРЭГҮҮД

Сентябриин 22—Малиин национальна hайндэр, бэеэ даадаг болоhон үдэр

Баян, болбосон гээд суурхадаг Малиин империин туб XIII зуун жэлэй үеэр эндэ байhан юм. XX зуун жэлэй жараад оной үедэ Африкын эгээн гээгдэнги, ядуу туйлай колонинуудай нэгэн—французска Судан эндэхи газар нютагуудта арайхан оршожо байгаа бэлэй.

1960 оной сентябриин 22-то Суданай хуули гаргалгын ассамблей Малиин Республика тогтоохо гэжэ шиидхээ hэн. Тэрэнь hаяхан тогтоhон аад, баян гурим заншалтай Африкын гүрэнэй бэеэ даангы байдал олоhон үдэр болохо түүхэдэ ороо. Экономическа ехэ гээгдэлhээ гараха— колониализмын хог үлэгдэлhөө хахасахын түлөө үни удаан, тон бэрхэтэй тэмсэл хэжэ, политическэ бэеэ даангы байдалтай болоhон. Малиида урдань үнэндөө промышленность гэжэ байгаагүй юм. 1960 оной үеэр 2000 хүрэхэгүй хүдэлмэришэд ажалладаг бэлэй. Газарай бүлиг хүгжөөhэнэй дэмы гэжэ урдынь эзэд тоолодог байба. Франциин газар дайдаhаа 2 дахин ехэ территоритой энэ орон дотор арахис, карите гэдэгүүдые (тоhолиг үрэтэй модод), хлопок ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые худалдан абаха, тэдэнии газаашань гаргаха гү, али дам худалдаха, хари газарhаа асарhан товарнуудые худалдаха тэдыгээр бүхы экономическа ябуулгань хизаарлагдаад байгаа. Малиин хүн зон тон ядуу байдалтай байhан юм. Эндэхи хүн бүхэнэй дундуур олзо оруулгань хүгжэлтэ багатай оронуудта гэжэ ООН-ой тогтооhон хэмжэдэралай тон доодо хэмжээнhээ 4 дахин доошоо байhан.

Малиие 1961—1965 онуудта хүгжөөхэ түрүүшын табан жэлэй түсэбөөр шэнэ экономико байгуулгын эхин табигдаа hэн. Гүрэнэй ажахын үүргые дээшэлүүлхэ, таряашадые хамтын ажалай болгоhоной үндэhөөр капиталисшэбэшэ хүгжэлтын замда орохо гэжэ шиидээ. Суданай союз—РДА гэжэ парти, гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд социалис общество байгуулха уг зорилго табинхай.

Шэнэ гүрэнэй түрүүшын алхамhаа бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье (капитальна хүдэлмэридэ хэрэглэхэ мүнгэ зөөриин, мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй дуталдабашье), мали арад ажалай ехэхэн амжалта түйлаа. Орон доторнь өөрын промышленностиин үндэhэ hуури табигдажа байна. Болгар ба югослав мэргэжэлтэдэй туhаламжаар Багинд хотодо консервын ехэ заводой баригдаhанай удаа Бамако ба Гаодо мал үүсэлдэг, мяха хадагалдаг комбинат, Тимбукту ба Кулилородо арахисай тоhо буйлуулха завод болон бусад предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа. Транзисторна радиоприёмнигуудай завод июньдэ тиимэ приёмнигуудые бүтээн гаргажа эхилээ. Энэнь жэл соо 30 мянгые гаргаха шадалтай юм. Советскэ Союзай туhаламжаар Каес областиин Диаму гэжэ нютаг шадар 100 мянган тонно цемент үйлэдбэрилхэ хүсэтэй завод баригдажа байнхай. Малиин хүдэлмэришэн анги бүрилдэн дэбжэжэ байна. Мүнөө гансахан Бамакын оршондохи промышленна районой 20 предприятида 8.500 хүдэлмэришэд ажалладаг.

Тус ороной экономикын уг заяанай hалбари болохо хүдөө ажахы хүгжэжэ эхилээ. Бүхы гүрэн доторнь «харилсан туhалалсаха хүдөө ажахын үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд» эмхидхэгдэжэ байна. Малида кооперативуудые иигэжэ нэрлэдэг. Кооперативна хүдэлөөе хүгжөөхэ хэрэгтэ гүрэнэй зүгhөө ехэхэн анхарал хандуулагдана. «Оффис» дю Нижер» («Нигерэй управлени») гэжэ гүрэнэй предприяти улам үргэдхэгдэнэ. 42 мянга шахуу малийцууд энэ ажахын 60 мянга үлүүтэй гектар газар дээрэ амжалтатайгаар ажаллажа байдаг. Совет мэргэжэлтэд Малиин хүдөө тосхоной ажалшадта тон шухала туhа хүргэнэ.

Орон доторхи бүхы худалдаа наймаанай 80 процентые гүрэниинь хинан байсадаг. Тэрэшэлэн урьhа зээлиин, мүнгэнэй хэрэг улам нарижуулагдан hайжаруулагдажа байнхай. Малиин арадай банк, Малиин урьhа зээлиин ба дипозитна банкнууд эмхидхэгдээ. Малиин франк гэжэ шэнэ мүнгэн хэрэглэгдэжэ эхилээ.

Совет-малиин харилсаа холбоон жэл бүри улам үргэдэжэ байна. Совет мэргэжэлтэд баталагдаhан хэлсээнүүдэй үндэhөөр, үгтэhэн урьhа зээлиин хэмжээн соо газарай баялигые шэнжэлхэ хэрэгтэнь, промышленна шэнэ предприятинуудые барихадань, хүдөө ажахын хүдэлмэри эрхилхэдэнь малийцуудта туhа хүргэнэ. Советүүдэй ороной түлөөлэгшэд Нигер мүрэн дээрэ суднаар ябалгые hайжаруулха, Конакри-Нигер хоёрой хоорондохи түмэр харгые hэльбэн шэнэдхэхэдэнь малийцуудта туhалжа байнхай. «ИЛ-18», «ИЛ-14», «АН-2» самолёдууд, «МИ-4» вертолёт «Эр-Малий» гэжэ национальна авиакомпаниин паркда хамаадана.

Ороной экономико хурдан түргэнөөр хүгжөөлгын асуудал үндэhэн кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, тайлбарилан хэлэбэл, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха табан жэлэй туршалгын программа бэелүүлгэтэйнь холбоотой байна. Энэ хүндэтэ зорилго хүдөө нютагуудтахи hуралсалай 2500 центртэ, промышленна районуудтахи 125 центртэ даалгагданхай. Совет хүнүүдэй туhаламжаар тогтоогдоhон hуралсалай ехэ центрнүүд: дунда мэргэжэлтэй 300 хүниие бэлдэхэ центр, хүдөө ажахын мэргэжэл 600 хүндэ олгохо центр, медицинскэ училищи, албa захиргаанай hургуули гэхэ мэтэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна.

Экономическа гээгдэлhээ гарахын түлөө, гүрэнэйнгөө экономическа бэеэ даанги хүгжэлтэ хангахын түлөө тэмсэл Малиин ажалшадай үнэн зүрхэнhөө оролдолог хэрэг болонхой. Орон доторхи түрүүшын социалис ажалай 26 бригада 1965 оной намар Багинддахи гүрэнэй предприятида бии болоhон юм. Байгша оной майн 1-дэ түрүү хүдэлмэришэдэй национальна түрүүшын конференци болоо hэн. Тэрэнэй гаргаhан тогтоол дотор иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэhэн байгаа: «орон дотороо социализмын илалта хангахын түлөө харюусалгые ажалшад дааха».

Малиин Республика хүршэ африканска республиканuudтай холбоо барисаагаа улам үргэдхэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, Гвинейтэй, Сенегалтай, Мавританитай хамта Сенегал мүрэнэй нөөсэ баялигые ашаглаха гүрэнүүд хоорондын комитедэй хүдэлмэридэ хабаадана. Африкадахи эгээн ехэ уhа голнуудай нэгэн болохо энэ мүрэниие ашаглаха түсэб бэелүүлэгдэхэдээ, энэ нютагай экономическа хүгжэлтэдэ туhалхань лабтай. Сенегал мүрэн дээрэхи Гуинай электростанциин барилга Малиин боксидай үйлэдбэридэ, промышленностиин ондоо шэнэ hалбаринуудые би болголгодо шухала 2 миллиард үлүүтэй киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэдэг болохо юм.

Африкын, уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ үедэ энэ республикын hанал бодол дорюунаар дуулдана. Мали «империализмда, колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү, колониализмын дарлалтаhаа үшөөл хохидоhоор байhан Африкын арадуудые сүлөөрүүлхын түлөө тэмсэлэй» аша туhада Африкын нэгэдэлэй эмхиие бэхижүүлхэ гэжэ оролдоно. Энэ ороной улад зон американска эзэрхэг түримхэй ябуулгые буруушаан, өөhэдынгөө хуби заяа өөhэдөө шиидхэхэ эрхэ вьетнам арадта олгохын түлөө эрид шууд тэмсэнэ.

Малиин Республикын тогтоhоор оройдоо 6 жэл үнгэрөө. Тиигэбэшье өөрынгөө үмэнэ тодорхой зорилгонуудые табяад, хэсүү шанга, бэрхэтэй ажал, тэмсэл соогуур социализм байгуулха замаа hунган хараалханхай. «Манай парти бэеэ дааха байдалай түлөө байлдаанhаа илажа гараа, тиимэhээ экономическа байгуулалтын хэрэгтэ илалта түйлахагүй ямаршье шалтагаан үгы» гэжэ Суданай союз—РДА партиин генеральна секретарь, Малиин Республикын президент Модибо Кейта хэлэнэ.

Владимир КОРОЧАНЦЕВ.
(ТАСС).

МАЛИ. Бамакадахи Габриель Туре гэгшын нэрэмжэтэ госпиталь соо совет врачнууд хүдэлмэрилнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет врач-рентгенолог Лидия Демченко (баруун гарhаа) мали басагые үзэжэ байна.
АПН-эй фото.

ХИТАДТАХИ „СОЁЛОЙ ХУБИСХАЛ"

(Хэблэлэй материалнуудай шэнжэлэл)

«Түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ, олоной хабаадалгатай пролетарска соёлой хубисхал» КПК-гай ЦК-гай түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунай хүтэлбэреэр орон доторнь боложо байhан тухай материалнуудые Хитадай хэблэл тунхаглана. Энэ политическэ кампаниин үедэ партийна, гүрэнэй олон хүдэлмэрилэгшэдые, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшадые «партида харша», «социализмда харша этэгээдүүд», «ревизионистнуудай туhамаршад» гэжэ нэрлэhэн материалнууд тунхаглагдана.

«Хунвэйбин» («улаан сахюул» гэдэг отрядууд боложо нэгэдэhэн эдиршүүл ба үхибүүд «соёлой хубисхал» үүсхэгшэдэй үүргэ дүүргэнэ. «Жэньминь жибао» газетэ түрүү бэшэг доторoo: «Хитадай революционно залуушуул ба үхибүүд пролетарска хубисхалай эгээн эрид шууд хамгаалагшад, найдамтай үргэлжэлүүлэгшэд болоно» гээд заана.

«Мао Цзэ-дунай hургаал хамгаалха» шухала болоhон дээрэhээнь «соёлой хубисхалай» кампани ябуулагдана гэжэ Хитадай хэблэл тайлбарилна. «Мао Цзэ-дунай сургаал бодол хамгаалагшад ба эсэргүү талынхидай» хоорондо тэмсэл боложо байна гээд Хитадай хэблэл бэшэнэ.

«Мао Цзэ-дунай сургаал бодолдо эсэргүүсэгшэд» бүгэдые «шүүмжэлхэ ба усадхан зайсуулхые» газетэнүүд уряална. Гэхэтэй хамта партийна ба пропагандын хэдэ хэдэн органууд шэнэдхэгдэн хубилгагдажа, партийна, гүрэнэй ба комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, газетэнүүд болон журналнуудай редакционно коллегинүүд hэлгэгдэжэ, дээдэ hургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, профессорнүүд болон багшанар hэлгэгдэжэ байна.

КПК-гай Пекинэй горком иланггаяа шанга шүүмжэлэлдэ ороо. Партиин ЦК-гай политбюрогой гэшүүн Пын Чжэнь КПК-гай ниислэл хотын горкомой нэгэдэхи секретариин тушаалhаа гаргагдаа, тэрэшэлэн горкомой бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалhаа зайсуулагдаа. «Жэньминь жибао» газетын бэшэhэнэй ёhоор, Пекинэй горком «буржуазие пролетаринадай засаглаха диктатурын бэшэ, харин пролетариадые буржуазин засаглаха диктатурын зэбсэг болоhон байгаа».

1921 ондо КПК-гай 1 съездэ хабаадаhан, үшөө мэндэ байhан үсөөхэн делегадуудай нэгэн, унинэй коммунист Ли Да айхабтар шанга шүүмжэлэлдэ ороо. «Соёлой хубисхалай» үедэ Ли Да Уханиин университедэй ректорэй тушаалhаа гаргагдаа. «Марксизм-ленинизмые түрүүлэгшэ Мао-гой хүгжөөhэн агууехэ хэрэг мэдэрээгүй», «генеральна хараа шугамда, ехэ дабшалтада, арадай коммунада халдан добтолоо», тиихэдээ «ехэ дабшалга гэдэг ехэ сухарилта болошоо» гээд мэдүүлээ гэжэ Ли Да-е, мүн бусад хүнүүдые гэмнэнэ. Ли Да hүүлэй үе болотор Хитадай Наукануудай академиин эрдэмтэдэй соведэй гэшүүн, Хитадай философско бүлгэмые толгойлдог байhан.

Цзилинь провинциин КПК-гай комитедэй бюрогой гэшүүн, пропагандын таhагые даагша Сунь Чжэнь-тин шанга хараал шэрээлдэ орожо байнхай. КПСС-эй XX, XXI съезднүүдые дэмжэhэн гээд тэрээниие гэмнэнэ.

«Шэньси жибао» газетэ Сиань хотодохи университедэй ректор, парткомой секретарь Пэн Канай ажалhaa гаргагдаhан тухай мэдээсэхэ зуураа, тэрээниие иигэжэ гэмнэнэ: Пэн Кан «Мао Цзэ-дунай зохёолнуудые зоной шүүдалдаг тушаа гүрдэлгэ хэдэг байгаа». «Хэрбээ уга модон дээрэ хүнэй абиран гаража шадахагүй байхадань, түрүүлэгшын hургаалhаа тэрээндэ ондоо хүнэй уншажа үгөөшье хада, абиран гаража шадахагүй» гэжэ Пэн Кан мэдүүлhэн юм» гээд тэрэ газетэ бэшэнэ. Энэнь «нүхэр Линь Бяогой (КПК-гай ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшо, КНР-эй оборонын министр,—редакциин ажаглалта) заабарида, түрүүлэгшэ Мао-гой зохёол үзэмсөөр үрэнь гарадаг гэhэн заабарида нюуса далдаар зүришэhэн ябадал болоно бэшэ аал?» гэжэ тус газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Пекинэй ба Хитадай бусад хото городуудай үйлсэ гудамжануудаар «хунвэйбинүүд» дэлхэнхэй. Тэдэнэр бүлэг бүлэгөөрөө ябана, жагсаалаар алхална, ашаанай машинанууд дээрэ hуугаад гүйлгэлдэнэ. Гэрнүүдэй хананuudта, харша хашаануудта, автомашинануудта элдэб эсын прокламаци, уряа, хандалга бэшэгүүд, заналта эрилтэнүүд, лозунгнууд няагданхай байна.

«Хунвэйбинүүд» олон янзын эрилтэнүүдые табина. Жэшээлэн хэлэбэл, тэдэнэр «Зүүн зүг улайрна» гэhэн дуу дуулаха (тэрээн соо Мао Цзэ-дуниие нарантай жэшэдэг юм), тэрээниие «КНР-эй гүрэнэй гимн болгохо хэрэгтэй» гэжэ баталан мэдүүлнэ. Эдэнэр сэрэгэй бүхы частьнуудта, арадай милициин подразделенинүүдтэ «жэгдэхэн жагсагты!» гэhэн команда дүүргэхэдээ, толгойгоо баруулжань бэшэ, харин зүүн тээшэнь эрьюулхые дурадхана. Юундэб гэхэдэ, «баруулжаа эрьелгэ—хархис шэнжэтэй», харин «зүүлжээ эрьелгэ—революционно шэнжэтэй» гэжэ тайлбарилна.

Мао Цзэ-дунай түрэhэн үдэрые бүхы хитад арадай hайндэр болгохо, энэ үдэр Мао Цзэ-дун тухай дуунуудые дуулаха, тэрэнэй номуудые, hургаал заабаринуудые номнохо ёhотойбди гэжэ «улаан сахюулшад» бусад хуудаhанууд доторoo дурадхана. КНР-эй эмхидхэгдэн байгуулагдаhаар 17 жэлэй ойтой дашарамдуулан, октябрь hарада бүхы орон доторoo «хүгжэмэй фестиваль» үнгэргэхэ, тиихэдээ тэндэ үгэ хэлэхыень имагтал «революционно нүхэдтэ» зүбшөөхые «хунвэйбинүүд» дурадхана. Мүн фестивалиин үдэрнүүдтэ: «Түрүүлэгшэ Мао-гой зохёолнууд алтан элшээр яларна», «Малшадай зүрхэн, Мао Цзэ-дунай сургаал нягта холбоотой», «Түрүүлэгшэ Мао-гой номууд—революциин hан баялиг», «Түрүүлэгшэ Мао-гой номуудые уншаха гэжэ тон ехээр дурладагбди», «Түрүүлэгшэ Мао—эсэгэ, эхэhээмнайшье дүтэ» гэhэн дуунуудые дуулаха гэнэ. Хото городуудай үйлсэ гудамжануудаар тараhан прокламацинууд доторoo тэдэ багашуул—«хунвэйбинүүд» «Мао Цзэ-дунай сургаал бодолдо таарахагүй бүхы юумые буруушаан, эрид шууд буhалгаалхабди» гээд бэшэнэ.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдhээ харахада, «хунвэйбинүүдэй» ябуулга зүндөө гараhан эсэргүүсэлтээр угтагдадаг байна. Пекиндэ няагдаhан «онсо яаралтай мэдээсэлнүүдэй» нэгэн дотор «хунвэйбинүүдые» сохиhон тухай иигэжэ хэлэгдэнэ: Пекинэй Чуньвениин райондо «8 хунвэйбин алагдаhан байна». Пекинэй ба Хитадай бусад хото городуудай үйлсэнүүдтэ хэгдэдэг элдэб аашанууд тушаа хүн зоной дураа гуталгын бүри ехэ боложо байhые гэршэлhэн ондоошье баримтанууд бии.

«Хунвэйбинүүдэй», тэдэниие хүтэлбэрилдэг хүнүүдэй ябуулганuudынь Совет орондо харша үлхэ шэглэлтэй байна. Пекиндэ Советскэ посольствын байдаг үйлсэдэ «Ревизионизмда эсэргүү тэмсэлэй үйлсэ» гэhэн шэнэ нэрэ августын 20-до үгтөө hэн. Энэ үйлсын бүхы гэрнүүд, харша хашаанууд, үнгэрхэдөө тротуарнууд ба хүнэй ябадаг газарнуудаар Совет орондо эсэргүү лозунгнууд, уряанууд няагдаа. Энэ үйлсэдэ хоёр недели шахуу соо тугуудые, плакадуудые, Мао Цзэ-дунай портредүүдые бариhан 100—200 хүнтэй колоннонууд, олон тоото бүлэг хүнүүд үглөөгүүрhээ үдэшэ болотор сутлардаг байба.

Пекиндэ 2 сүүдхын турша соо, августын 29 ба 30-да, Советскэ посольствые тойрон үдэртөөшье, hүниндөөшье Совет орондо эсэргүү элдэб эсын аашанууд гаргагдажа үргэлжэлhэн байха. Посольство тушаа хараал шэрээл, заналта гэмнэлгэнүүд, КПСС-ые, Советскэ правительствые гэмнэhэн хардалга гүрдэлгын үгэнүүд радиогоор дамжуулагдадаг байгаа.

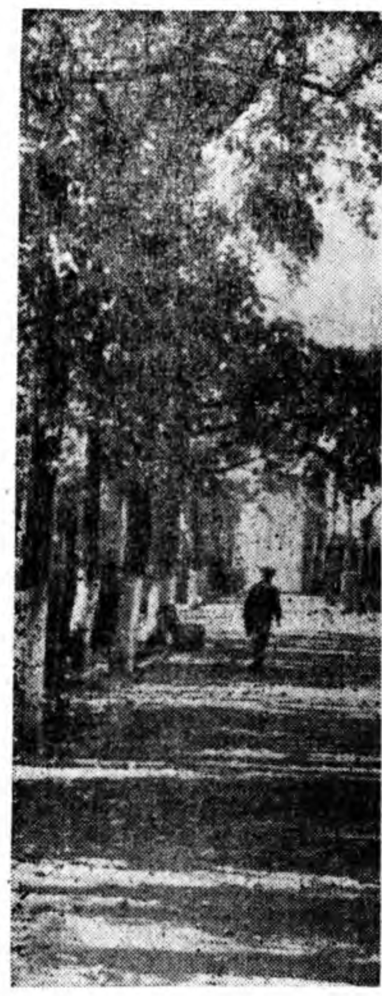
«Хунвэйбинүүд» «ревизионизмтай» тэмсэhэн хэбэртэйгээр Пекиндэхи промышленна выставкын байшангhаа (1954 ондо тэндэ совет выставкэ эмхидхэгдэhэн аад, хожомынь тэрэнэй байшан КНР-тэ үгтэhэн юм) СССР-эй союзна республиканuudай гербнүүдые хобхо сохиhон, хитад-совет хани барисаанай бүлгэмэй hүлдэ тэмдэгүүдые абажа хаяhан байна. Советскэ Союзай туhаламжаар Пекиндэ баригдаhан, хитад-совет хани барисаанай госпиталь (энээн соо бүлэг совет врачнууд хитад нүхэдтэй хамта удаан саг соо ажаллаhан байха) «хунвэйбинүүдэй» шиидхэбэреэр мүнөө «Ревизионизмда эсэргүү госпиталь» гэжэ хубилгагдан нэрлэгдээ.

«Хунвэйбинүүд» хитад-совет хани барисаанай Шанхайдахи ордон дээрэ хадагдаhан гаршагые абажа хаяад, «Ревизионизмтай тэмсэлэй ордон» гэhэн гаршаг хадаа. «Хунвэйбинүүд» Пушкиндэ табигдаhан Шанхайдахи памятнигые hалгаад, Мао Цзэ-дуниие магтаhан листовконуудые тэрэнэй табсанда няагаа.

«Соёлой хубисхалда» хабаададаг олон мянган хүнэй митинг сентябриин 15-да Пекинэй Тяньанминь гэжэ түбэй талмай дээрэ болоhон байна. hүүлэй hарын турша соо гурбадахяа болоhон энэ митингнь юу харуулнаб гэхэдэ, «соёлой хубисхал» бэелүүлжэ байгаа залуушуул ба үхибүүдтэ нүлөөлэлгын хэрэгые Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй мүнөө ямар ехэ удха шанартайда тоолодог байhаниинь элирнэ.

Митинг дээрэ үгэ хэлэhэн КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд: «хунвэйбинүүд», революционно залуушуул ба революционно үхибүүд» «зүб, hайн юумэ» хэжэ байна, эдэнэр «бүхы общественные дугтаран доhолгоо», «сошордуулаа», «хуушанай сургаал бодолые, хуушанай соёл болбосоролые, хуушанай дадал ба ёhо заншалнуудые усадхахын түлөө тулалдаанай талаар гайхамшаг дайшалхы амжалтануудые түйлаа» гэжэ мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн Мао Цзэ-дун тэдэнэй «революционно ябуулганuudые» «эрид шууд дэмжэнэ», «тэмсэлэй гол шэглэл зүб байгаа, зүб байhаар» гэхэ мэтээр мүн лэ тэндэнь дурдагдана.

(ТАСС).

Набшань шарлаһаар үнишье болобо...
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Халаахай

Ямаадай тиирэдэг магазин

— Гүүртынгэа үхэр алуулжа ябахадаа, даарадаггүй аад, үнгэрһэн үбэлдөө магазиндаа хаа-яа орон гэхэдээ, бээрэшэдэг һэмби. Наймаашамнай залуул хүн хадаа тэсэжэ гараа һэн гээб даа,—гээд Кухудаев Гончик гэжэ наһажаалшаг хүн ээлжээндэ байһан зоной хөөрэлдөөндэ оролсоно.

Тээсгэн аяар Улаан-Үдэһөө ехэ ноёд ерээд, шэнэ магазинаймнай эндэ тэндээ үмхиржэ захалһан хооһон торхо тойрожо, тоншоролдожо, уур сухал боложо, мэнэ гэһээр барилгашадые эльгээхэбди гэжэ найдуулаа бэлэй. Теэд мүнөө болотор нэгэшье хүн энээ руу харагдаадүй,—гэжэ наймаашан Владимир Асалханов сүлөөгүй хүдэлхэ хоорондоо мэдүүлнэ.

— Шэнэ жэлээр, ноябриин долооноор, зунай һайндэрөөр гэжэ байжа шэнэ магазин нээхэ болзор һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада хэдэн дахин гаргагдаагшаб, һаналжа урдань орохоо болёогшобди,—гээд, хүнүүд һожоргүйгөөр хоорондоо гүбэр-шэбэр гэлдэнэ.

Иигэжэ зоной найдал бараһан барилга хаана юм? Хэн тэрэниие бодхожо байһан аад, хүсэндэнь хүргэнгүй үмхирөөжэ байгаа юм?

Яруунын «Дружба» колхозой хоёрдохи бригадын түб тосхоной нахиишанхай оройтой, хэлтыйшэһэн хуушан магазинай баруун захада шэнэ байшангай анха түрүүн һуури табигдаһаар гурбан жэл болохоёо байна.

Буркоопсоюзай барилгын управлени эхилхэһээ тунайша муугаар тус барилгада хандаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Магазинай фундамент, ханыень бодхоходоо, хэдэн, олон ондоо зон хүдэлөө. Олон гараар бүтэһэн барилгын шанар ямар байлтайб? Бүгэдэндэ мэдээжэ бээз. Энэ тэрэ зондо магазинай торхо иигэн тиигэн бодхоолгоод, доторойнь хүдэлмэри мүн лэ зайгуул дархашуулда найдагдаһан байна. Дээдэ палаахынь, сонхо, үүдэнүүдэйнь можо һуулгаһан болоод, штукатурай нэгэ хэды дараанса хадаад, тэдэ «дархашуул», гэнтэ мэдэхэдэ, үгы болошобо. Хирпиисэ, цемент, дараанса, хабтагайһаа эхилээд барилгын материалнуудые үмсын зондо худалдажа үбэршэлөөд, хээгүй хүдэлмэриингөө хүлһэ салин абаад, үгы болошоһон зайгуулнууд мүнөө болоторoo олдоодүй.

Эд хэрэглэгшэдэй хамтын зөөриинь иигэжэ үригдэжэ, шэнэ барилгын үмхиржэ байхада, пайщигууд һаналаа зобожо, захиргаанай зохихо газарта мэдээсэһэн, түргэн хэмжээ абахыень дурадхаһан юм. Иимэ байдал саашадаа тэсэшэгүй, барилгые унжагайруулһан, кооперативна зөөридэ хайша хэрэг хандаһан тушаалтангуудта хатуу хэмжээ абхуулхабди», гэжэ Буркоопсоюзай түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Баженов, барилгын управлениин начальник нүхэр Матвеев магазинай барилга өөһэдөө ерэжэ харахадаа, зониие найдуулһаниинньшье үнэнтэ аад, бодото байдалай хубилдаггүйнь гайхалтай. Буркоопсоюзай барилгын управлениин техник нүхэр Базаров магазинай барилгада табигдаһан зайгуултангууд ямар зон һэн бэ, хэндэ ямар барилгын материал худалдаа һэн хаб гэжэ айлаар һурагшалжа ябахаһаа бэшэ ондоо «хэмжээ» абаагүй. абахашье гэхэдэнь нютагай мүрдэлгын органой, Буркоопсоюзай барилгын управлениин туһаламжагүйгөөр юу бүтээлтэйб даа?

«Одоол ерэхэ шэнэ жэлээр шэнэ магазинаа толлохот даа» гэжэ баһал дахин найдуулһан болзорнай үнеэхил «туулайн шал» болоогшо аа гү? гээд эгэтынхид маргадаг. Гурбан жэлдэ хурлагдажа байһан магазинайнь хооһон торхо соо ямаал мааралдахаа болижо, алха, һүхын дүүнай соностожо эхилээдүйдэ, тэдэнэрэй этигэжэ ядаханшье буруу бэшэ.

Ц. ДУГАРОВ.

ШЭЛЭМЭЛ ҮРЭҺЭН

Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид орооһо таряанай баян ургаса хуряахын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Энэ жэлдэ «Онохойский 4» сортын шэниисэ 250 гектарта таряа. Тэрээнтэй зэргэлүүлэн ондоо нэгэ участок дээрэхи 105 гектар газарта юрын шэниисэ тариһан байха юм. Эдэ хоёр участогай ургаса тад ондоо байшоо. Хэрбээ «Онохойский-4» сортынь гектарай 17,7 центнер ургаса үгэһэн байгаа һаа, нүгөөдэнь гектар бүхэнэй 15 центнер үгөө.

Тиихэдэ хоёр ондоо сортын обёос зэргэлүүлэн тарижа туршаа. 480 гектарта таригдаһан «Онохойский» сортынь обёос гектар бүхэнэй 15 центнер ургаса үгөө. Юрын сортын ҕа бүриһөө 3 центнер бага абтаба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ерэхэ жэлдэ «Онохойский 4», сортын шэниисэ, «Онохойский» сортын обёос бүри ехээр тариха гэжэ шиидээд.

А. ДОНДУКОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Прибайкалиин аймагай таряашадай түйлалта тухай мэдээсэл; «Правда» газетын сентябриин 21-нэй «Оло миллионтоной мүрысөөн» гэһэн түрүү бэшэг; газарай үрэжүүлгые һайжаруулга тухай Л. Цыреновэй корреспонденци; «Манай Буряадта» гэһэн рубрика доро элдэб һонин; ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Табан жэлэй жасада» гэһэн рубрика доро Б. Федоровой статья; редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хитадтахи «соёлой хубисхал» тухай хэблэлэй материалнуудай шэнжэлэл; хилын саанаһаа ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Аяншалагшын дэбтэрһээ—«Енисей мүрэнэй эрьедэ» гэһэн зураглал; элдэб һонин, соносхолнууд.

ДЖОНСОН ДЕ ГОЛЛЬТОЙ ЮУНДЭ УУЛЗАНАГҮЙБ?

Гваделупа арал дээрэ президент Джонсон генерал де Голль хоёрой уулзахаа байһан тухай һураг үгэ тараһан байгаа[...] Вашингтонһоо Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрэ[...] уулзалга болохоёо болиһон янзатай.

Энэ асуудалда харюусахын тула, Вьетнамдахи дайн тухай, мүн Ази түбиин хуби заяан тухай асуудалаар бодото хараа түсэбөө элирхэйлжэ, Америкын президентын һүүлэй үедэ хэлэһэн үгэ, хэһэн мэдүүлгые ушөө дахин уншаад, тэрэниие Камбоджын ниислэл Пном-Пень хотодо сентябриин нэгэндэ президент де Голлиин хэлэһэн үгэтэй сасуулха хэрэгтэй. Зүүн-Урда Азида боложо, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда аюул тохёолдуулжа байһан мүнөөнэй байдалые тэдэ үгэнүүдынь ондо ондоогоор тодорхойлхоһоо гадна, энэ зүрилдөөнэй бии болоһон бодото шалтагаан сэгнэхэ ба дайе болюулха үнэн зам олохо талаар хоёр ондоо һанал бодол баримталдагынь элирүүлэгдээ.

Вьетнамда ээрлиг муухайгаар добтолһон харата аашаяа сагааруулхын тула Вашингтоной хэлэдэг хуурмаг үгэнүүдые де Голль Пном-Пеньдэ хэлэһэн үгэ соогоо зада шүүмжэлээд байхадань, президент Джонсон Вьетнамда үүсхэһэн дайгаа зүбтүүлхэ мүртэй юу хэлэхэб даа? Сагаан байшангайхидай шэхэнэй дүлииртэр ходо шашажа байдаг хооһон үгые де Голлиин шэнэ, сэхэ тодорхойлготой сасуулаад үзэхэдэ, дурсагдаһан асуудалаар тад һөөргэ, хоёр ондоо һанамжануудай баримталагдадагынь эли болоно. «Урда Вьетнамай хуулита правительствые гадаадын булимтаралгаһаа хамгаалха уялгаяа Холбоото Штадууд дүүргэжэ байна»,— гэжэ Джонсон хэлээд һаланагүй. «Холбоото Штадууд Урда Вьетнамда өөрынгөө политическэ, сэрэгэй засаг тогтоогоо. Тэрэ дорonь лэ национальна эсэргүүсэлгын дайн һүжэршоо ха юм»,—гэжэ де Голль батална.

«Бидэ шиидхэхы дай хэжэ байнабди. Энэмнай удаан үргэлжэлжэ магад. Гадаадаһаа добтолго гээшэ иимэ хэсүү гэжэ Хойто Вьетнамай коммунистнуудай ойлготор дайгаа үргэлжэлүүлхэбди», —гээд Вашингтоной зонхилхы засагаархин үгэ хүүр тараана. «Индохитадта хэгдэжэ байһан тулалдаан хүнүүдэй гээлтэһээ, дураа гуталгаһаа... ондоо ямаршье юумэ бүтээжэ шадахагүй»,—гэжэ энээн тушаа Франциин президент бодомжолно.

Америкынхидэй Вьетнамда ябуулдаг үйлэ хэрэгэй гол зори[...]го «дайн бэшэ, харин эб найр[...]дал!» юм гэжэ этигүүлхын ту[...] сагаан байшангайхид аһам ша[...]лаараа оролдоно. «Хүсэ хэрэгл[...]һэн америкынхидэй энэ ябуулга[...] Ази түбидэхи дайе улам һу[...]рөөхэ, дайнай түймэрые Хита[...]та дүтэлүүлхэ, Советскэ Союз[...] харша ябуулга үргэдхэхэ хэрэг[...] зорюулагданхай. Энэнь бүхы да[...]хэй дээрэхи эб найрамдалда аюу[...] ушаруулжа болохо гэжэ Европ[...] Африка, Латиин Америкын ол[...] арадууд ойлгоод, харата мууха[...] дайнда эсэргүү тэмсэл ябуул[...] байна»,— гэжэ де Голль хэлэн[...]

«Холбоото Штадууд Номгон д[...]лайн эрьедэхи гүрэн хадаа Ази[...] үмэнэхи уялгаяа бэелүүлхээр эр[...] шиидэнги» гэһэн сагаан байша[...]гай зонхилхы этэгээдүүдэй үг[...]нүүд Америкэдэ халтад гэбэл ду[...]дагдадаг, дабтагдадаг байна. Аме[...]рикын харата муухай аашые да[...]далха гэһэн энэ хуурмаг үгэдэ[...] Пном-Пеньһээ иимэ харюу үгтө[...] «Номгон далайн нүгөө эрье[...] ерэһэн хари хүнэй хуулида А[...] түбиин арад түмэн мэдэгдэхэ һ[...] гэжэ һанаха дэмы».

Номгон далайн нүгөө эрье[...] үнэн үйлэ илаха гэжэ этигэ[...] президент де Голль тусхай таат[...] болзорто Урда Вьетнамһаа зэбс[...]тэ хүсэнүүдээ гаргаха ту[...] шиидхэбэри, уялга абахыень Аме[...]рикые уряална. Харин Ваши[...]тонһоо хэлэгдэдэг үгэнүүд хой[...] хойноһоо дабтагдана: «Дан түрг[...] илахабди гэжэ Америкын арад һ[...]наха ёһогүй. Габэшье бидэ тэнд[...]һээ гаража ошохогүйбди. Эн[...] ниинемнай бүхы дэлхэй мэдэ[...] абаг».

Президент Джонсон генерал [...] Голль хоёрой Гваделупада уулз[...]хагүй байһаниинь элеэр харагд[...]на бэшэ гү? Теэд, Америкын зо[...] хилогшод хэзээ нэгэтэ бод[...] баримтые, үнэн ушарые мэдэ[...]баатай болохол байха. Де Голли[...] хэлэһэнэй ёһоор, Франци «бүр[...]таагүй, харин Францнин нэрэ [...]дэ үргэдөө, хүсэ шададалынь нэм[...] хүгжэлтэнь хурдалаа». Энэ [...]лаарнь Холбоото Штадуудые [...]раха болоо һаа, хамаг юум[...] үдэр бүри улам һарнижа, [...] доройтожо байна.

Спартак БЕГЛОВ.
АПН-эй политическэ шэнжэлэгшэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

СКЮ-гэй ЦК-гай гүйсэдкомой заседани

БЕЛГРАД. (ТАСС). СКЮ-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой заседани Югославиин коммунистнуудай союзай генеральна секретарь Иосип Броз Титын хүтэлбэри доро болобо.

Югославиин коммунистнуудай союзай хүтэлбэрилхы органуудые шэнэдхэн хубилгаха тухай шиидхэбэриин проектые хаража үзөөд, гол түлэб баталан абаа. СКЮ-гэй ЦК-гай IV пленум дээрэ эмхидхэгдэһэн, СКЮ-е хүгжөөхэ ба шэнэдхэн хубилгаха комисси энэ проект бэлдэһэн байна.

Американска эрдэмтэдэй буруушаалга

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС). Американска мэдээжэ 22 эрдэмтэн, тэрэ тоодо Нобелевско шангай 7 лауреат, президент Джонсондо бэшэгтэйгээр хандаба. Тиихэдээ «химическэ ба бактериологическа зэбсэг хэрэглэлгын талаар үүсхэл гаргалгаһаа Холбоото Штадуудай һаналаа бариха тухай эрид сэхэ мэдүүлхэ» эрилтэ табиба.

У Танай мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Генеральна Ассамблейн мүнөө нээгдээшэ сессиин дүүрэтэр ООН-ой генеральна секретариин тушаалда үлэхые У Тан зүбшөөрбэ. Халан орохо хүниие ойрын неделинүүдэй турша соо ООН-ой гэшүүн-гүрэнүүдэй олоогүй һаань, энэ тушаалдаа үлэхэ болоо аабзаб дээ гэжэ пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

XXI сессиин дүүрэһэн хойношье генеральна секретариин тушаалда үлэхые зүбшөөржэ болохо тухай корреспондентнүүдэй багсаамжые У Тан эрид буруушааба.

Индонезиин шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой гэшүүн байлгаяа һэргээхэ гэжэ Индонези шиидэв. ООН-ой генеральна секретарьта Вашингтондохи Индонезиин элшэн түлөөлэгшын эльгээһэн телеграммаһаа энэнь мэдээжэ болоо.

Гадаадын хэрэгүүдэй министр түрүүтэй Индонезиин делегаци сессиин. хүдэлмэридэ хабаадахын тула мордоо гэжэ телеграмма доторнь мэдээсэгдэнэ.

Дайнай хүнэһэн болохо дурагүй

ВАШИНГТОН, сентябриин 20. (ТАСС). Армида таталгаһаа хулжаһанай түлөө, сэрэгэй хубсаһа үмдэхэеэ, Урда Вьетнам ошожо дайлалдахаяа арсаһанай түлөө 827 американец түрмэдэ хаагдаа. США-гай сэрэгэй албанда ябуулха управлениин тусхай мэдээнэй ёһоор, орон доторнь али нэгэн аргаар сэрэгэй албанда ошохогүй гэжэ оролдодог 13347 хүн бии байна. Нилээд олон хүнүүд пентагоной хэжэ байгаа дайнай хүнэһэн болонхаар оронһоо гаража ошобол дээрэ гэжэ бодоно.

Дэлбэрэлгэ болобо

РИМ. (ТАСС). Римдэхи США-гай мэдээсэлэй албанай байшангай үбэртэ сентябриин 20-ной һүни бомбо тэһэрээ. Тиихэдээ выставкын хоёр ехэ витриные һандааһан, мэдээсэлэй албанай библиотекын хэдэн номуудые бута татаһан байна. Дэлбэрэлгын үедэ тэрэ байшан соо хэншье байгаагүй.

Доминиканска республикадахи байдал

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. (ТАСС). «Саботаж хээ, алалга хюдалга үүсхээ гэжэ һэжэглэгдэһэн» хүнүүдые барижа хааха тухай захиралта Доминиканска Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр үсэгэлдэр гаргаа.

Сэрэгэй министрэй приказые хархис этэгээдүүдэй аашада харюу сохилто хэхэ һэдэлгэ гэхын аргагүй. Харин тад һөөргэ удхатай ябуулга болоно. «Нью-Йорк Таймс» газетэ воскресениин үдэр иигэжэ бэшэбэ: зүүнэй тала баридаг хүнүүдые мүрдэһэн хюдаһанай түлөө харюусалгые... зүүнэй талынхидта тохохо гэжэ мүнөө Доминиканска правительство һэдэнэ. Полициин албанайхидай эрхилдэг хэрэгтэ сэрэгэй министерствын хамааржа байһан ябадал юу харуулнаб гэхэдэ, һанал бодолоо сүлөөтэйгөөр элирхэйлхэ гэһэн али бүхы һэдэлгые, Вашингтоной ашаг туһада алба хэдэг правительствын хараа шугамда зүришэхэ гэһэн али бүхы һэдэлгые дараха һанаатай ябуулга болоно.

Американска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй энэ оронһоо гаргагдажа дүүрэхын урда тээ сэрэгэй министрэй захиралтын гаргагдаһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Булимтарагшадай гаража ошоошье һаань, правительствын баримталан бэелүүлжэ байгаа хараа бодолдо ямаршье хубилалта болохогүй гэжэ ороной арад зондо харуулха гэһэн доминиканска сэрэгэйхидэй һанаашалгатай байһые энэ ушар гэршэлнэ.

ГАВАНА сентябриин 20. (ТАСС). Национальна полициин нюуса шэнэ яаман Доминиканска Республика дотор ябуулга хэжэ эхилээ. Энэнь 500 агентһээ бүридэнэ, тэдэнэй дунда эхэнэрнүүдшье бии гэжэ Доминиканска Коммунис партиин орган «Популар» газетэ мэдээсэбэ.

Пренса Латина агентствын корреспондентын Санто-Домингоһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, мүрдэлгэ гэрдэлгэ хэхын тула эдэ агентнүүдтэ тусхай номернуудтай 200 автомашина үгтөө.

Йеменэй шэнэ правительство

КАИР, сентябриин 19. (ТАСС). Министрнүүдэй шэнэ кабинедэй байгуулагдаһан тухай республиканска тусхай указ Йеменэй ниислэлдэ үсэгэлдэр толилогдоо. Республикын президент Абдалла Ас-Саляль шэнэ правительствые толгойлно гээд МЕН агентствын корреспондент Санаһаа мэдээсэнэ.

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Берлин. Бехерэй нэрэмжэтэ дунда һургуулиин классуудай нэгэн соо. Багша Гизела Ноак шэнэ учебнигүүдые хубаан үгэжэ байна.
АДН—ТАСС-ай фото.

„Улаан сахюулшад“ „соёлой хубисхал“ хэжэл байһаар

ПЕКИН, сентябриин 19. (ТАСС). «Улаан сахюулшадай» («хунвэйбин») хүтэлбэри: «главна командованинууд», «главна штабууд» Хитадай элдэб городуудта байгуулагдажа эхилээ. Эдэ штабуудта инструкторнууд болохо хүдэлхын тулада сэрэгэй округуудай болон Хитадай арадай сүлөөлэлгын армиин гарнизонуудай командирнууд болон политическэ хүдэлмэрилэгшэд уригдаһан байха юм.

Хитадай провинцинуудай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор Ухань районой дээдэ һургуулинуудта «главна командовани «хунвэйбин», Куньмин районой дээдэ һургуулинуудта «главна штаб» хунвэйбин», Хэфэй районой дээдэ болон дунда һургуулинуудта «главна штаб хунвэйбин» байгуулагданхай.

Провинцинууд болон Пекиндэ «соёлой хубисхалай» боложо байһан тухай хөөрэһэн олон хуудаһанууд Пекинэй үйлсэнүүдтэ урда мэтэ тараагдаһан зангаараа. Шэньси провинциин КПК-гай комитедэй секретарь Чжан Цзэ гэгшые Цзяотунай политехническэ институдай, индустриальна институдай, хэлхеэ холбооной инженернүүдэй институдай, бусад бүлэг студентнүүдэй хүсөөр барижа абаашаһан тухай Саини городой 12 хүдэлмэришэн болон алба хаагшад хуудаһануудай нэгэн дээрэ хөөрэһэн байха юм.

Студентнүүд Чжан Цзэ гэгшые барьяад, үйлсөөр тэрэниие шэрэжэ, жүдхэжэ ябаа. Студентнүүд тэрэниие «хара бандит» гэжэ харааха зуураа, КПК-гай провинциальна комитедые хүсэдөөр шэнэдхэн хубилгаха, Пекин ошожо ерэхын тулада агитмашина үгэхэ эрилтэ хэһэн байна. Тэдэнэр тэмсэлэй үрэ дүн тухай КПК-гай ЦК-гай түрүүлэгшэ Мао Цзэдунда элидхэхын тулада Пекив орохо гэһэн байгаа. Хүниие доромжолжо болохогүй, энэ хадаа 16-дахи пунктда («соёлой хубисхал» тухай КПК-гай ЦК-гай XI пленумэй шиидхэбэридэ) тааралданагүй гэжэ уридшалан һануулхадань студентнүүд иигэжэ харюусаа: «доромжолжо юундэ болохогүйб? Бидэнэр үшөө сохихо наншахабди!».

«Иимэ аашануудые хүдэлмэришэд, таряашад, солдадууд эрид шууд буруушаанабди, КПК-гай провинциональна комитедэй секретарь нүхэр Чжан Цзэ тушаа студентнүүдэй хүсэрхэлгэ гаргаһыень эгээн шангаар буруушаажа байһанаа мэдүүлнэбди» гээд хуудаһанай түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Хунаньска «улаан гвардиинхид» хуудаһа гаргажа, Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, Хитадай науканuудай академиин президент Го Мо-жо гэгшые шүүмжэлһэн байна. Го Мо-жо «политическэ капитулянт», «хархис литератор», «помещигүүдэй баян бүлэ сооһоо гарагша» мүн болоно гэжэ тэдэнэр бэшэнэ. Сүлөөлэлгын урда тээ тэрэ Лу Синь гэгшые шүүмжэлдэг, зүүнэй үзэл баримталдаг уран зохёолшодто эсэргүүсэн тэмсэдэг байһан юм гээд тэдэнэр мэдүүлнэ. Го Мо-жо олон юумые бэшээ, зүгөөр гол түлэб буржуазна господанар тухай бэшэдэг байгаа. Тэрэ мүнөө хүрэтэр «арадай дайсан» байһан зангаараа. Тэрэнэй хуушан хэрэгүүдые шалгаха, хорото ябуулгыень усадхаха хэрэгтэй.

«Хунвэйбинүүдые», мүн үйлсөөр ябаһан хүнүүдые ехээр һонирхуулһан энэ хуудаһан нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада , үгы болошоо.

«Хунвэйбинүүд» элдэб провинцинуудһаа Пекин ерэжэл байһаар.

Тиихэтэй хамта Пекинһээ 100 мянган, Шэньянһаа—10 мянган «хунвейбинүүдэй», «революционно багшанар болон һурагшадай» хүдөө нютагуудта эльгээгдэһэн тухай газетанүүд мүнөөдэр мэдээсээ. Улаан сахюулшадые («хунвэйбинүүд»), дунда болон дээдэ һургуулинуудай багшанар болон һурагшадые хүдөө гаража, ургаса хуряалгада туһаламжа үзүүлхыень» «Жэньминь Жибао» газетэ мүнөөдэрэйнгөө түрүү бэшэг соо уряалһан байна.

Гадаадын аяншад Болгариие нуурнуудай орон... гэжэ дэмы нэрлэдэггүй байха. Арадай засагай мандажа байгаа жэлнүүдтэ болгар арад хэдэн арбаад ехэ нуур сөөрэмүүдые бии болгоо. Тэдэнь үзэсхэлэн һайхан Болгариие бүри гоё болгохоһоо гадна, мүн хэдэн зуугаад мянган гектар үрэжэлтэй аад, гандадаг байһан газарые ундалуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Студен Кладенец» гэжэ хаалта ба тоггоомол нуур.

БТА—ТАСС-ай фото.

КПСС-эй Буряадай обкомдо, БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумд[...] БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Тусхай пенсионер, 1930 онһоо КПСС-эй гэшүүн **Илья Иоси[...] Точиловай** гэнтэ наһа бараһан тухайда КПСС-эй Буряадай обком, Бу[...]дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет га[...]далтайгаар мэдээсээд, наһа барагшын бүлэнэртэ, түрэл саданарта ша[...]лаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

КПСС-эй Буряадай обком	**Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум**	**Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Со[...]**

И. И. ТОЧИЛОВ

Тусхай пенсионер, 1930 онһоо КПСС-эй гэшүүн Илья Иосипович Точилов байгша оной сентябриин 20-до 61-дэхи наһандаа гэнтэ наһа бараба.

14 наһатайһаа ажаллажа эхилһэн юм. Саратовска областьдо батрак ябаһан, түмэр замай транспортда заһабари хэдэг хүдэлмэришэн байһан. Тэрэл үеэр комсомолдо ороод, эдэбхитэй комсомолец байһан туладаа 1928 ондо сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ болгогдон дэбжүүлэгдэһэн.

1938 ондо найма һарын турша Улаан-Үдын ПВРЗ-дэ эльгээгдээд, котельнэ цехэй парторгоор, заводой таһагай начальнигаар хүдэлмэрилөө һэн.

1938 ондо найма һарын турша соо Улаан-Үдэ хотын Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын уялга дүүргэһэн, удаа тээнь КПСС-эй Центральна (Советскэ) райкомой хоёрдохи секретаряар, Пригородно (Октябрьска) райкомой н[...]хи секретаряар хүдэлмэр[...] юм. Илья Иосипович 1941 [...] КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Л[...]скэ курсада һуража бай[...] КПСС-эй ЦК-гай шиидхэб[...] Совет Армиин партийно-по[...]ческэ хүдэлмэридэ эльгээгдэ[...]лэй. Хэдэ хэдэн частьнуудай [...]дэ ябажа байлдаанда хабаад[...] хоёр дахин шархатаһан, кон[...] абаһан байгаа.

И. И. Точилов 1946 ондо [...]һаа табигдаһанай һүүлээр д[...] жэлэй турша соо Буряадай А[...]эй социальна тэдхэлгын ми[...] байһан, удаа тээнь 1953 о[...] 1958 он хүрэтэр—КПСС-эй [...]бушкинска горкомой нэгэ[...] секретаряар. 1958 онһоо 196[...] хүрэтэр—«Забайкаллестранс[...] трестын начальнигай орлог[...] хүдэлмэрилһэн, бэеынгээ эл[...] муудахада тэндэһээ пенсидэ [...]һан.

И. И. Точилов республикын [...]хые, соёл гэгээрэлые хүгжөө[...] хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, [...] мэргэжэлээ зорюулдаг ба[...] Республикын олониитын, пар[...] ажабайдалда эдэбхитэйгээр х[...]дадаг һэн, Буряадай АС[...] Верховно Соведэй депута[...] КПСС-эй обкомой гэшүүдээр [...] дахин һунгагдаһан байха.

И. И. Точилов дайнай үедэ [...]мандованиин дайшалхы даал[...]ринуудые жэншэдгүйгөөр дү[...]һэнэй, дайнһаа хойшо амжа[...]тайгаар ажаллаһанай түлөө [...] шалхы Улаан Тугай, Эсэгэ [...]ноо хамгаалгын дайнай II [...] орденуудаар, «Хүндэлэлэй [...]дэг» орденоор, гурбан меда[...] шагнагдаһан.

И. И. Точилов тухай арюун [...] галаг дурасхаал тэрэниие [...] бүхы хүнүүдэй зүрхэ сэдых[...] хододоо һанагдажа ябахал.

Бүлэг нүхэдын[...]

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Н-01878. Зак. № 342.